

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 58 (8937) CÜMƏ AXŞAMI, 17 mart 2022-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

Diktəni yalnız Müzəffər Komandan edir

İlham Əliyevin sülh danışıqları üçün təklif etdiyi 5 maddəlik baza prinsipi Ermənistan üçün son şansıdır

- Dövlətlərin bir-birlərinin suverenliyinin, ərazi bütövlüyünün, beynəlxalq sərhədlərinin toxunulmazlığı və siyasi müstəqilliyini qarşılıqlı şəkildə tanıması;
- Dövlətlərin bir-birlərinə qarşı ərazi iddialarının olmamasının qarşılıqlı təsdiqi və gələcəkdə belə bir iddianın qaldırılmayacağına dair hüquqi öhdəliyin götürülməsi;
- Dövlətlərarası münasibətlərdə bir-birlərinin təhlükəsizliyinə hədə törətməkdən, siyasi müstəqillik və ərazi bütövlüyünə qarşı hədə və gücdən istifadə etməkdən, habelə BMT Nizamnaməsinin məqsədlərinə uyğun olmayan digər hallardan çəkinmə;
- Dövlət sərhədinin delimitasiyası və demarkasiyası, diplomatik münasibətlərin qurulması;
- Nəqliyyat və kommunikasiyaların açılışı, digər müvafiq kommunikasiyaların qurulması və qarşılıqlı marağ doğuran digər sahələrdə əməkdaşlığın qurulması.

İkinci Qarabağ savaşının qalib Komandanı İlham Əliyevin Ermənistan sülh danışıqlarına başlanılması üçün göndərdiyi 5 şərtəndən ibarət baza prinsipi məğlub ölkəni təşvişə salıb. Çünki Azərbaycan bəyan edib ki, yalnız bu şərtlərin yerinə yetirilməsi təqdirdə sülh müqaviləsi imzalanıla bilər. Yeni Azərbaycan Prezidentinin təklifinə əməl olunarsa, iki dövlət məhz bu baza prinsipləri əsasında intensiv, substəntiv və nəticəyə yönəlik danışıqlar apararaq ikitərəfli sülh sazişini yekunlaşdırıla bilər. Amma hadisələrin gedişatı göstərir ki, Ermənistan hələ də köhnə ampuasında qalaraq kəməndə yardım, dəstək gözləyir. Sülh danışıqlarına başlamaq üçün müxtəlif bəhanələr gətirir. Hətta bu azmış kimi "təkliflər" də irəli sürür. Ötən ay rəsmi İrəvan Azərbaycanla sülh danışıqlarının Helsinki Yekun Aktı və BMT-nin Mülki və Siyasi Hüquqlar üzrə Beynəlxalq Paktı üzrə təşkil edilməsi üçün Minsk qrupu həmsədrələrinə müraciət etdiyini bildirmişdi. Əlavə edək ki, Helsinki Yekun Aktında ərazi bütövlüyünün toxunulmazlığı ilə yanaşı, "öz müqəddəratını təyinetmə" məsələsi də əks olunur. O cümlədən Mülki və Siyasi Hüquqlar üzrə Beynəlxalq Paktı "öz müqəddəratını təyinetmə" prinsipinə əsaslanır. Bu da təbii ki, İrəvanın sülh sazişinə Qarabağdakı ermənilərin "öz müqəddəratını təyinetmə" hüququnu daxil etmək niyyətindən xəbər verir.

Ardı 4-cü səh.

Azərbaycan "yaşıl enerji" də öncül mövqeyə çıxır

İlin əvvəlindən iki böyük elektrik stansiyasının təməli qoyulub

Ümumdaxili məhsulda və sənaye istehsalında artırımların qeydə alındığı 2022-ci il Azərbaycan üçün başqa sahələrdə də yüksəlişlə əlamətdardır.

Bu ilin ilk üç ayında Azərbaycanda generasiya güclərinin artırılması, elektrik enerjisi ilə təchizatda etibarlılığın və dayanıqlılığın gücləndirilməsi baxımından həyata keçirilən layihələr göstərir ki, Prezident İlham Əliyevin inkişaf strategiyası ölkəmizə yeni uğurlar gətirməkdə davam edir.

Azərbaycan həm də elektrik enerjisi ixrac edən dövlətdir

Xatırladaq ki, yanvarın 13-də Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə 240 MvT gücündə

"Xızı-Abşeron" Külək-Elektrik Stansiyasının təməlinin qoyulması, fevral ayının 8-də dövlətlərarası strateji əhəmiyyətə malik "Yaşma" qovşağ yarımstansiyasının, fevralın 11-də "Qobu" Enerji Qovşağına daxil olan "Qobu" yarımstansiyasının və 385 meqavatlıq "Qobu" Elektrik Stansiyasının, fevralın 14-də "Ağdam-1", "Ağdam-2" yarımstansiyalarının, o cümlədən "Qarabağ" Regional Elektrik Şəbəkəsinin Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin və "Ağcabədi" yarımstansiyasının açılışı göstərdi ki, respublikamızın enerji dayanıqlılığının artırılması ilə bağlı bütün vəzifələr sürətlə yerinə yetirilir.

Ümumiyyətlə, generasiya güclərinin artırılması Prezident İlham Əliyevin inkişaf strategiyasının prioritetlərindən birini təşkil edir.

Ardı 4-cü səh.

Enerjinin "İpək yolu"

TANAP-ın təməlinin qoyulmasından 7 il ötür

Trans-Anadolu Qaz Boru Kəməri (TANAP) Azərbaycanla Türkiyənin birgə layihəsidir. TANAP-ın təməli 2015-ci il martın 17-də Türkiyənin Qars vilayətinin Selim rayonunda qoyulmuşdur. Bu münasibətlə keçirilən mərasimə Azərbaycanın, Türkiyənin və Gürcüstanın prezidentləri iştirak etmişlər.

Lakin TANAP tekə bu üç ölkə üçün deyil, Avropa məkanı üçün də mühüm əhəmiyyət daşıyır. Çünki o, Xəzərin sahilindəki Səngəçal terminalından başlayaraq, Adriatik dənizinin sahilinə, İtaliya torpağına qədər uzanan 3500 kilometrlik "Cənub qaz dəhlizi"nin ən böyük hissəsidir. Bu dəhlizi yaradan üç kəmərin ikincisi olması TANAP-ın dəyərini daha aydın əks etdirir. Belə ki, TANAP Gürcüstan-Türkiyə sərhədində

genişləndirilmiş CQBK (Cənubi Qafqaz Boru Kəməri) ilə birləşir, Türkiyə-Yunanistan sərhədində isə TAP-a (Trans-Adriatik Qaz Boru Kəməri) qovuşur.

Ardı 5-ci səh.

İki böyük taxıl ixracatçısının qarşısını regiona nə vəd edir

... Aydın görünənə odur ki, bütün dünya Ukrayna-Rusiya münaqişəsinin dərinləşməsindən ciddi narahatdır. ABŞ həyəcan təbii çalır ki, sözügedən iki dövlətin gərginləşən münasibətləri müharibəni dərinləşdirsə, bu, bütövlükdə ərzaq məhsullarının qiymətlərinin artmasına və hətta qlobal iqtisadi və sosial problemlərin yaranmasına səbəb olacaq.

Bax: səh. 5

Qarabağda ilk seysmik stansiya Şuşada qurulacaq

İşğaldan azad olunan ərazilərin geoloji quruluşu yenidən öyrəniləcək

İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra işğaldan azad olunan ərazilərimizdə başlanan tikinti-quruculuq işləri geniş vüsət alıb.

Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdakı erməni vandalları tərəfindən dağıdılmış bütün infrastrukturun yenidən qurulur. Təbii ki, bu ərazilərdə görülməli işlər çoxdur. Bununla yanaşı, Qarabağın ekoloji, seysmik durumunun, ətraf mühitinin, təbii

ehtiyatlarının öyrənilməsi istiqamətində tədqiqatlar aparılması üçün müəyyən şərait yaranmalıdır.

Seysmik stansiyaların quraşdırılmasına Türkiyədən dəstək

Qarabağın işğalına qədər ərazinin seysmik şəraitinin öyrənilməsi, geoloji-tektonik quruluşunun dəqiqləşdirilməsi, layihələrin seysmik davamlı olması və ərazidə baş verən zəlzələlərin tədqiqi Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) nəzdində Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin yerinə yetirdiyi əsas elmi istiqamətlərdən olub.

Ardı 3-cü səh.

Ermənistan müxalifəti tələs içərisindədir

... Çıxış yolu axtaran Ermənistan parlamentindəki müxalifət təmsilçiləri müharibənin detallarını araşdıran komissiyaya ilə bağlı yeni təklif hazırlayıb. Bu barədə Ermənistanın "1in.am" nəşri yazıb. Qeyd olunub ki, təklif komissiyanın tərkibinə aiddir. Həm üstünlükləri, həm də mənfə cəhətləri olan kifayət qədər böyük bir heyət təklif olunur. Məsələ ondadır ki, parlamentdə müxalifəti təmsil edən iki qüvvənin elitəsi müharibə şəraitinin tam öyrənilməsində maraqlı deyil, çünki bu, onların siyasi mövqeyinin bütün əsaslarını məhv edəcək.

Bax: səh. 7

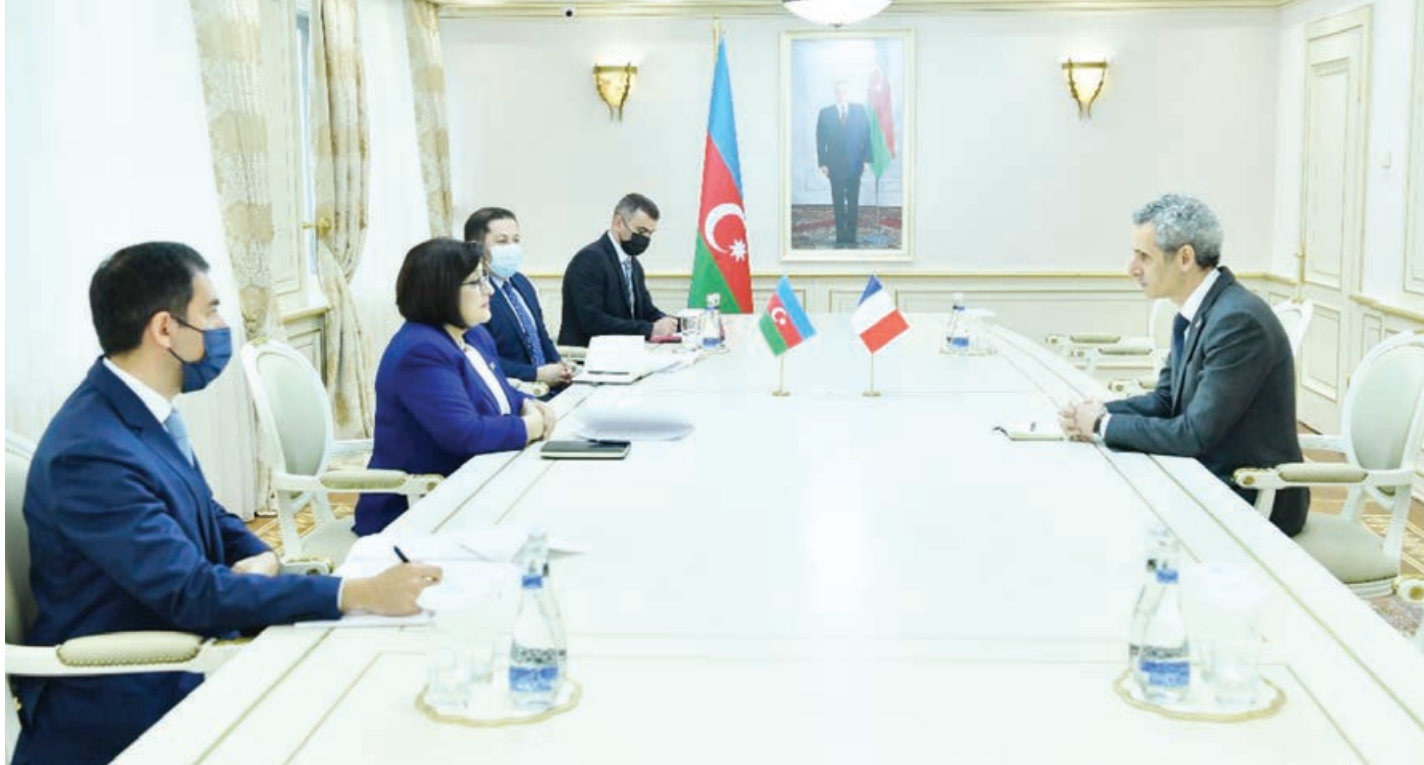
Azərbaycan AI ilə bərabər hüquqlu tərəfdaşlığa əsaslanan münasibətləri inkişaf etdirməkdə maraqlıdır

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova martın 16-da Fransa Respublikasının ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Zakari Qros-la görüşüb.

Parlamentin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin bildirdiyi ki, Milli Məclisin Sədri ölkələrimiz arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30-cu ildönümünün tamam olduğunu bildirərək ikitərəfli münasibətlərin inkişafında yüksək səviyyəli səfərlərin və görüşlərin xüsusi rolunu qeyd edib.

Hazırda Azərbaycan ilə Fransa arasında siyasi, iqtisadi, humanitar və digər sahələrdə münasibətlərin mövcud olduğunu deyən Sahibə Qafarova bu istiqamətdə daha böyük potensialın mövcud olduğunu diqqətə çatdırıb. O, əməkdaşlığa dair hüquqi bazanın daha da zənginləşdiriləcəyinə inamını ifadə edib.

Azərbaycanla Avropa İttifaqı (AI) arasında geniş və səmərəli əməkdaşlıq əlaqələrindən danışan Milli Məclisin Sədri ölkəmizin AI ilə bərabər hüquqlu tərəfdaşlığa əsaslanan münasibətləri inkişaf etdirməkdə maraqlı olduğunu diqqətə çatdırıb. Avropa İttifaqının ölkəmizin əsas ticarət tərəfdaşı oldu-

ğunu deyən Milli Məclisin Sədri tərəflər arasında enerji sahəsində əməkdaşlığın strateji xarakter daşdığını qeyd edib. Bildirilib ki, Azərbaycan neftlə yanaşı, həm də Avropanın etibarlı qaz tədarükçüsünə çevrilib.

İkitərəfli münasibətlərin inkişafında parlamentlərarası əlaqələrin əhəmiyyətindən danışan Sahibə Qafarova hər iki ölkənin qanunverici or-

ganlarında dostluq qruplarının fəaliyyət göstərdiyini bildirib, bu çərçivədə 2020-ci və 2021-ci illərdə Fransadan olan parlament nümayəndə heyətlərinin ölkəmizə səfər etdiklərini, bu səfərlər çərçivəsində Gəncə şəhərində və Ağdam rayonunda olduqlarını xatırladı. O deyib ki, fransalı parlamentarilərin ölkəmizə münasibətdə obyektiv olması və real faktlara istinad etməsi

baxımından belə səfərlər vacib rol oynayır. Milli Məclisin Sədri Avropa Parlamentinin 2022-ci il 10 mart tarixli qərarlı qətnaməsinə də toxunaraq, vurğulayıb ki, bu sənəd tamamilə Ermənistanın və Avropa Parlamentindəki erməni lobbisinin yalan məlumatlarına əsaslanır, Azərbaycan torpaqlarının 30 illik işğalından irəli gələn reallıqları təhrif edir. Sahibə Qafarova bu qətnamənin AI rəhbərliyinin Cənubi Qafqazda sülhün, sabitliyin və təhlükəsizliyin qorunması istiqamətində son vaxtlar göstərdiyi səylərə də tamamilə zidd olduğunu diqqətə çatdırıb.

Ermənistan tərəfindən 30 ilə yaxın işğal altında saxlanılan Azərbaycan torpaqlarında bütün infrastrukturun tamamilə dağıldığını, maddi-mədəni sərvətlərimizin tə-

lan edildiyini bildiren Sahibə Qafarova 67 məscidin, o cümlədən yüzlərlə mədəniyyət abidəsinin məhv edildiyini vurğulayıb.

Artıq Qarabağ münaqişəsinin tarixə qovuşduğunu diqqətə çatdıran Milli Məclisin Sədri məcburi köçkünlərin öz doğma yurdlarına qayıtmaları üçün azad edilmiş ərazilərin minalardan təmizləndiyini, bərpa işlərinin aparıldığını deyib. Bildirilib ki, həmin ərazilərdə kommunikasiyaların bərpası, həyata keçiriləcək layihələr bütün regionun inkişafına təkan verəcək.

Səmimi görüşə görə minnətdarlığını ifadə edən səfir Zakari Qros ölkəsinin Azərbaycanla münasibətlərin inkişafına böyük önəm verdiyini deyib. Səfir iki ölkə arasında dialoq və münasibətlərə toxunub, iqtisadi, humanitar və təhsil sahələrində əməkdaşlığı qeyd edib.

Regionda sülh və təhlükəsizliyin təmin olunmasından danışan səfir Z.Qros nəqliyyat və kommunikasiya layihələri, "Şərqi Qərbi" nəqliyyat dəhlizinin əhəmiyyətindən danışdı. Görüşdə tərəflər maraqlandıran digər məsələlər barəsində də fikir mübadiləsi aparıldı.

Ülker XASPOLADOVA, "Azərbaycan"

Hikmət HACIYEV: "İşğaldan azad edilmiş Ağdam, Füzuli və Cəbrayıl rayonlarında səhra missiyası həyata keçirilib"

"AI, BMT və Dünya Bankının birgə "Bərpa və sülh quruculuğunun qiymətləndirilməsi" komandası ilə səmərəli müzakirələr aparıldı".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev "Twitter" səhifəsində etdiyi paylaşımında bildirib. Prezidentin köməkçisi Füzuliyev deyib ki, səhra missiyası işğaldan azad edilmiş Ağdam, Füzuli və Cəbrayıl rayonlarında həyata keçirilib. Azərbaycan hökumətinin münaqişədən sonrakı yenidənqurma gündəliyinin səylərinə beynəlxalq ictimaiyyətin dəstəyi vacibdir.

Azərbaycan və Türkiyənin xarici işlər nazirləri arasında telefon danışığı olub

Martın 16-da Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə Türkiyə Respublikasının xarici işlər naziri Arslan Çavuşoğlu arasında telefon danışığı olub.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazirlər bölgədəki cari vəziyyət, o cümlədən Ukrayna ətrafındakı məsələlərə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Tərəflər həmçinin qarşılıqlı maraqlı doğuran digər məsələləri müzakirə ediblər.

Azərbaycan ilə Serbiya arasında əməkdaşlığın perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparılıb

Martın 16-da Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədrinin müavini, Azərbaycan-Serbiya parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Mələhət İbrahim-qızı Serbiya Respublikasının səfiri Draqaq Vladislavjeviç ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a bildirdiyi ki, Mələhət İbrahimqızı Azərbaycan və Serbiya arasında formalaşmış dostluq və strateji tərəfdaşlıq münasibətlərindən söz açıb, diplomatik münasibətlə-

rimizin qurulmasının tarixinə nəzər salıb. O, həmçinin Serbiyanın Azərbaycan suverenliyini və ərazi bütövlüyünü həmişə dəstəkləməsindən bəhs edib. Milli Məclisin deputatı hər iki ölkənin dövlət başçılarının səyləri sayəsində qurulan yüksək səviyyəli siyasi münasibətlərə toxunub, Azərbaycanın da Serbiyanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyini, bütün beynəlxalq müstəvilərdə bu mövqedən çıxış etdiyini vurğulayıb.

Mələhət İbrahimqızı Azərbaycanın beynəlxalq əməkdaşlığa verdiyi töhfələrindən bəhs edib, Prezident İlham Əliyevin

təşəbbüsünə uyğun olaraq Qoşulmama Hərəkatının Parlamentlər Şöbəsinin, Gənclər Şöbəsinin təsisində bəhs edib. Milli Məclisin Sədri ölkə arasında siyasi sahədə mövcud olan münasibətlərin digər sahələrdə, o cümlədən parlamentlərarası əlaqələrin inkişaf etdirilməsi ilə bağlı fikirlərini bildirdi.

Milli Məclisin İntizam komissiyasının sədri, parlamentin Azərbaycan-Serbiya parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun üzvü Eldar İbrahimov öz növbəsində qonağı Milli Məclisdə görməkdən məmnunluq duyduğunu, Azərbaycanın Serbiya ilə ikitərəfli münasibətləri inkişaf etdirməyə həmişə hazır olduğunu bildirdi. O, ölkələrimizin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində faydalı əməkdaşlığından, parlamentlərarası əlaqələrin tarixindən danışdı, qarşılıqlı səfərlərin əhəmiyyətinə toxunub, səfirə fəaliyyətinə də uğurlar arzulayıb.

Səfir Draqaq Vladislavjeviç Azərbaycanda qarşılaşdığı mehriban və dost münasibətdən təqdirən danışdı. Draqaq Vladislavjeviç Azərbaycan ilə Serbiya arasında diplomatik əlaqələrin 25 illik tamam olmasından söz açıb. Həmçinin ölkələrimiz arasında müxtəlif səviyyələrdə, xüsusən də parlamentlər səviyyəsində əlaqələrin intensivləşdirilməsinin vacibliyinə, qarşılıqlı biznes əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi imkanlarına toxunub.

Görüşdə əməkdaşlığın perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparıldı.

Prezident İlham Əliyevin göstərişinə əsasən bölgələrdə vətəndaşların qəbulu keçirilir

Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının rəhbərləri respublikamızın şəhər və rayonlarında vətəndaşların qəbulunu davam etdirir, onların müraciətlərinin həlli üçün operativ tədbirlər görürlər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, növbəti belə qəbulu martın

16-da Şamaxıda Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova keçirib. Mədəniyyət Mərkəzində təşkil olunan qəbulda Şamaxı və Qobustan rayonlarından olan vətəndaşlar iştirak ediblər.

Qəbuldan öncə Bahar Muradova Şamaxının mərkəzində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib, önünə çiçəklər qoyub.

Qəbul zamanı hər bir vətəndaşın müraciət və təklifi diqqətlə dinlənilib. Qəbula gələnlər əsasən qadın sahibkarlara kömək, işsizlik, ailə və xəstə uşaqların müalicəsi, erkən nikah və boşanmaların yaradığı problemlər, təhsildən yayınma, uşaq hüquqlarının müdafiəsi və sair barədə müraciət ediblər.

Müraciətlərin bir qismi yerində həll olunub. Araşdırıl-

mağa ehtiyacı olan bir sıra müraciətlər isə qeydiyyata götürülüb və onların operativ həlli üçün konkret tapşırıqlar verilib. Komitənin səlahiyyətlərinə aid olmayan bəzi müraciətlər isə müvafiq qurumlara çatdırılmaq üçün qeydiyyata alınıb.

Qəbula gələn vətəndaşlar yaradılan şəraitə və göstərilən qayğıya görə razılıqlarını bildiriblər.

Azərbaycan və Niderland XİN-ləri arasında növbəti siyasi məsləhətləşmələr

Martın 15-də Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi ilə Niderland Krallığının Xarici İşlər Nazirliyi arasında növbəti siyasi məsləhətləşmələr keçirilib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nümayəndə heyətlərinə Azərbaycan tərəfindən xarici işlər nazirinin müavini Xələf Xələfov, Niderland tərəfindən isə bu ölkənin Xarici İşlər Nazirliyinin siyasi məsələlər üzrə baş direktoru Thijs van der Plas rəhbərlik ediblər.

Məsləhətləşmələr zamanı 2022-ci ilin aprel ayında Azərbaycan və Niderland arasında diplomatik əlaqələrin yadrlanmasının 30 illiyinin qeyd olunacağı,

bu müddət ərzində ölkələrimiz arasında münasibətlərin bütün sahələrində, o cümlədən siyasi, mədəni, humanitar sahələrdə inkişaf etdiyi bildirilib. Həmçinin iki ölkə arasında əlaqələrin hazırkı vəziyyəti təhlil olunub və əməkdaşlıq perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparılıb. İkitərəfli ticari-iqtisadi əlaqələr üçün geniş potensial imkanların mövcud olduğunu qeyd edilib.

Tərəflər iki ölkənin Xarici İşlər nazirlikləri arasında siyasi məsləhətləşmələrin keçirilməsinin əhəmiyyətini vurğulayıb və bu xüsusda siyasi müstəvidə əməkdaşlığın davam etdirilməsində maraqlı olduqlarını ifadə ediblər.

X.Xələfov qarşı tərəfə 44 günlük Vətən müharibəsi və üçtərəfli bəyanatların

imzalanmasından sonra bölgədə mövcud olan vəziyyət, işğaldan azad olunan ərazilərdəki dağıntıların miqyası və orada həyata keçirilən bərpa və yenidənqurma işləri barədə ətraflı məlumat verib.

Daha sonra tərəflər arasında qarşılıqlı maraqlı doğuran digər məsələlər, regional və beynəlxalq təhlükəsizlik məsələləri, eyni zamanda Ukraynadakı vəziyyət üzrə fikir mübadiləsi aparılıb.

Səfir çərçivəsində X.Xələfov Niderland Krallığı Senatının xarici məsələlər, müdafiə və inkişaf yardım üzrə daimi komitəsinin sədri Ernest Bastiaan van Apeldoorn ilə görüş keçirib və iki ölkə arasında əlaqələrin inkişaf perspektivlərinə dair müzakirələr aparılıb.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində icra olunan yol layihələri barədə məlumat əçqlənib

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi 2022-ci il martın 15-i vəziyyətinə görə respublikanın avtomobil yollarında həyata keçirilən layihələrlə bağlı vəziyyəti açıqlayıb.

Agentliyin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a verən məlumatına görə, Füzuli-Hadrut avtomobil yolu üzrə texniki göstəriciləri belədir: 12 kilometr, I texniki dərəcəli, 4 hərəkət zolaqlı. Bu yolda torpaq işləri 42 faiz, yol geyimi 23 faiz, boru və keçidlərin tikintisi 21 faiz icra olunub. Yolun 300 metr hissəsində asfalt-beton örtüyünün alt layı tikilib. İşlərin 2022-ci ildə başa çatdırılması planlaşdırılıb.

Hadrut-Tuğ-Azix mağarası avtomobil yolunun texniki göstəriciləri: 22 kilometr, IV texniki dərəcəli, 2 hərəkət zolaqlı. Bu yolda mövcud yol örtüyü frez maşını vasitəsilə profilə salınır, 2700 metr hissədə asfalt-beton örtüyünün alt layı tikilib, 800 metr ərazidə yolun dağılımış hissəsi qazılaraq ərazidən uzaqlaşdırılıb və yeni yolun

əsasını tikilib. İşlərin başa çatdırılması 2022-ci il nəzərdə tutulub.

Bərdə-Ağdam avtomobil yolunun texniki göstəriciləri: 45 kilometr, I texniki dərəcəli, 4 hərəkət zolaqlı. Bu yolda torpaq işləri 57 faiz, yol geyimi 19 faiz, boru və keçidlərin tikintisi 93 faiz icra olunub. İşlərin başa çatdırılması 2022-ci ilə planlaşdırılıb.

Qubadlı-Eyvazlı avtomobil yolu üzrə texniki göstəriciləri: 28,5 kilometr, IV texniki dərəcəli, 2 hərəkət zolaqlı. Bu yolda qaya qurultarı dağıdılmaqla torpaq yatağının tikintisi işləri aparılır. Yolun 8-ci kilometrliyində torpaq yatağının genişləndirilərək normativ enə çatdırılması işləri başa çatıb. Yolun tikintisinin 2022-ci ildə yekunlaşdırılması nəzərdə tutulub.

Qubadlı-Mahmudlu-Yazdüzü-Ermənistan sərhədi avtomobil yolu üzrə texniki göstəriciləri: 26,4 kilometr, IV texniki dərəcəli, 2 hərəkət zolaqlı. Hazırda yolun layihələşdirilməsi işləri aparılır. Yolun başa çatdırılması 2022-ci il üçün planlaşdırılıb.

Kəlbəcər və Laçın rayonları ərazisində yol infrastrukturunun tikintisi üzrə texniki göstəriciləri: 726,3 kilometr, IV texniki dərəcəli, 2 hərəkət zolaqlı. Bu yollarda torpaq işləri 83 faiz, torpaq yatağının və yol geyiminin tikintisi işləri 25 faiz, boruların tikintisi 95 faiz, yol nişanları 82 faiz icra olunub. İşlər 2022-ci ildə başa çatdırılacaq.

Laçın şəhərinə daxil olmayan yeni avtomobil yolunun tikintisi üzrə texniki göstəriciləri: 32 kilometr, III texniki dərəcəli, 2 hərəkət zolaqlı. Yeni avtomobil yolunun layihələşdirilməsi ilə paralel olaraq torpaq işləri həyata keçirilir. 13-24-cü kilometrliyində torpaq yatağının və 1 körpünün tikintisi davam etdirilir. Bu yolda işlərin başa çatdırılması 2022-ci il üçün nəzərdə tutulub.

Laçın rayonunda hava limanının tikintisi ilə əlaqədar qazma-partlatma və torpaq işlərinin yerinə yetirilməsi üzrə layihələndirmə və mobilizasiya işləri aparılır, paralel olaraq 10 hektar sahədə ərazinin təmizlənməsi işləri görülür. İşlər 2022-ci ildə yekunlaşdırılacaq.

Talış-Tapqaraqoyunlu-Qaşaltı-Naftalan avtomobil yolu üzrə texniki göstəriciləri: 22 kilometr, II-IV texniki dərəcəli, 2 hərəkət zolaqlı. Yolun ilk 8,5 və 9-22-ci kilometrliyində torpaq işləri yekunlaşıb, suötürücü boruların və yol geyiminin tikintisi işləri davam etdirilir. Bu yolda işlərin 2022-ci ildə başa çatdırılması planlaşdırılıb.

Xudafərin-Qubadlı-Laçın avtomobil yolu üzrə texniki göstəriciləri: 70,4 kilometr, I texniki dərəcəli, 4 hərəkət zolaqlı. Qubadlı-

torpaq işləri 58 faiz, yol geyimi 17 faiz, boru və keçidlərin tikintisi 64 faiz, körpülərin tikintisi 56 faiz icra olunub. İşlərin 2023-cü ildə yekunlaşdırılması nəzərdə tutulub.

Ağdam-Füzuli avtomobil yolunun tikintisi üzrə texniki göstəriciləri: 64,8 kilometr, I texniki dərəcəli, 4 hərəkət zolaqlı. Hazırda torpaq işləri icra olunur, paralel olaraq layihələşdirmə işləri aparılır. İşlərin 2024-cü ildə başa çatdırılması planlaşdırılıb.

Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolu üzrə texniki göstəriciləri: 81,6 kilometr, I texniki dərəcəli, 6-4 hərəkət zolaqlı. Layihəyə uyğun olaraq torpaq yatağı inşa olunur, həmçinin 8 körpünün, 6 tunelin və 5 alt keçidin tikintisi aparılır. İşlərin 2024-cü ildə başa çatdırılması planlaşdırılıb.

Əhmədbəyli-Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbend yeni avtomobil yolu üzrə texniki göstəriciləri: 123,6 kilometr, I texniki dərəcəli, 4 hərəkət zolaqlı. Yolboyu torpaq yatağının tikintisi aparılır. Torpaq işləri 50 faiz, boru və keçidlərin tikintisi 35 faiz, körpülərin tikintisi

48 faiz icra olunub. İşlər 2024-cü ildə başa çatdırılacaq.

Kəlbəcər-Laçın avtomobil yolu üzrə texniki göstəriciləri: yol - 72,3 kilometr, I-II texniki dərəcəli, 2-3 hərəkət zolaqlı, tunel - 9,8 kilometr. Hazırda mobilizasiya və torpaq işləri həyata keçirilir. Ümumi icra vəziyyəti 2 faiz təşkil edir. İşlərin 2025-ci ildə yekunlaşdırılması nəzərdə tutulub.

Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolu üzrə texniki göstəriciləri: yol - 80,7 kilometr, I-II texniki dərəcəli, 2-3 hərəkət zolaqlı, Muradovaq tuneli - 11,6 kilometr; tunel - 1-6,3 kilometr. Yolun 12-13 və 26-28-ci kilometrliyində torpaq yatağının inşası, zəruri nöqtələrdə suötürücü boruların inşası aparılır. Həmçinin 8,5-8,7 və 12,8-13,5-ci kilometrlik hissələrində mövcud kəməllərin sökülməsi və bəzi ərazilərdə suötürücü boruların inşası təməllənib, 26-26,5-ci kilometrlikdə kanalın inşası işə davam edir. Muradovaq tunelinin giriş və çıxışında üst yan qazma işləri toplam 1857 metrdir. Tunel 1-in çıxış portalında işə qazma işlərinə başlanılıb. İşlər 2026-cı ildə yekunlaşdırılacaq.

İnkişafa hədəflənmiş siyasət

Əvvəli 1-ci səh.

Ölkəmizin liderliyi ilə həyata keçirilən bir çox nəhəng layihələr regionun, Avrasiya məkanının enerji və nəqliyyat xəritəsini dəyişdirib. Bölgənin və daha geniş coğrafiyanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə, nəqliyyat-kommunikasiya, logistika infrastrukturunun inkişafına mühüm təsir göstərib. Son onilliklərdə istifadəyə verilən Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəməri, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xətti, "Cənub qaz dəhlizi" layihələri buna nümunədir.

Prezident İlham Əliyev yaratdığı imkanlarla regionda yeni əməkdaşlıqlara, hər kəs üçün qarşılıqlı faydalara qapı açıb. Son onilliklərdə böyük tikinti-abadlıq meydanına çevrilmiş Azərbaycanda sosial-iqtisadi inkişaf tədrici yenə də davam etdirilir. Vətəndaşlarımızın həyatını yaxşılaşdırmaq, sosial rifahını yüksəltmək üçün aparılan ardıcıl şəkildə icra olunur. Pandemiyanın ölkə iqtisadiyyatına ziyanlı təsirləri təcridən aradan qalır. Ölkəmizdə həyat normala döndür.

Gələcəyə qapı

Gənc nəslin müasir bilik və bacarıqlara yiyələnməsi, inkişaf proseslərinin öndürülürü, onların sınımasında ölkəmizin parlaq gələcəyini təmin olunması üçün əhəmiyyətli işlər görülür. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 28 fevral 2022-ci il tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı" buna bir nümunədir. Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan gəncliyinə diqqət və qayğısının təəcəssümü olan bu proqramın icrasının müddətində hər il 400 nəfərdən çox olmaqla, ümumilikdə 2000 nəfərədək Azərbaycan Respublikası vətəndaşının xaricə nüfuzlu universitetlərdə bakalavriat və magistratura səviyyələrində təhsil alması təmin ediləcəkdir. Ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində təhsil almaq üçün seçimdə beynəlxalq fənn olimpiadaları qaliblərinə üstünlük verilməsi dövlət proqramı çərçivəsində istedadlı gənclərin dünyanın qabaqcıl ali təhsil müəssisələrindən məzun olaraq ölkəmizin gələcək inkişafına əlavə dəyər yaratmalarını təşviq edəcəkdir. Magistratura pilləsində intellektual səviyyəsi və idarəçilik keyfiyyətləri yüksək olan perspektivli gənclərə və yüksək texnologiyalara əsaslanan ixtisaslara üstünlük verilməsi isə əmək bazarında müasir bacarıqlara malik ixtisaslı kadrların sayını artıracaq.

Dövlət proqramının icrası ölkədə daha keyfiyyətli insan kapitalının formalaşmasına və Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq rəyinqlərdə mövqelərini əhəmiyyətli şəkildə yaxşılaşdırmağa şərait yaradacaqdır. Əmək bazarında tələb olunan ixtisas sahələri üzrə peşəkar kadrlar hazırlanacaq. Azərbaycana qayıdan məzunların ən müasir təcrübə və biliklərdən istifadə edərək göstərəcəkləri fəaliyyət ölkənin tərəqqisinə töhfə verəcəkdir. Bütün bunlar Azərbaycanın öz təbii resurslarını uğurla insan kapitalına çevirdiyini göstərir. Eyni zamanda dövlət rəhbərliyimizin həm Azərbaycan xalqı, həm də ümumilikdə bəşəriyyət üçün daha gözəl, elmə, təhsilə, yüksək mədəniyyətə, insana sevgiyə əsaslanan dünya qurmaq arzusunun əks etdirir.

Quruculuq missiyası

Bu, Prezident İlham Əliyevin missiyasıdır. Ermənilərin təcridatçı siyasətini qıraraq Azərbaycan dövləti genişmiqyaslı quruculuq-bərpə işləri həyata keçirir. Vəndalları dağıtdıqlarını dövlətimiz yenidən qurur. Vətən müharibəsindəki tarixi qələbəmizdən sonra qısa müddət ərzində bu torpaqlarda böyük işlər görülüb və gö-

rülməkdədir. Bütün bunları Azərbaycan kənarından heç bir kömək olmadan, öz daxili imkanları hesabına yerinə yetirir. Dünya üçün bir nümunə yaradır, eyni zamanda sülh arzusunun, regionda təhlükəsizlik, xalqların bir-birinə qarşılıqlı hörməti, davamlı inkişaf niyyətini bəyan etmiş olur.

Bu gün dünyanın əksər qütbləri savaşa, qarşılıqlı nifrətə, xalqların faciələri üzərində irəliləyərək öz məqsədlərinə çatmaq istəyinə köklənərək Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev sülh üçün fədakarlıqlar göstərən, dövlətlər arasındakı münasibətlərin yoluna qoyulmasından ötrü bütün imkanlardan istifadə etməyə çalışan az sayda liderlərdəndir. Bu tarixi missiyanın yerinə yetirilməsində də Prezident İlham Əliyev qardaş Türkiyə Cümhuriyyətinin dövlət başçısı Rəcəb Tayyib Ərdoğanla yanaşı görmək çox qürurvericidir. İki doğma ölkənin rəhbərlərinin dünyaya, insanlara sülh məqsədli müstəqil fəaliyyəti, beynəlxalq ictimaiyyətin onlara daha da güclənən rəğbəti böyük fərəh doğurur.

Sülh və xoşbəxtliyə xidmət edən mütəfiqlik

Azərbaycan Prezidentinin martın 10-da Ankarada Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşü də yerinə yetirilən tarixi missiyanın bir hissəsi idi. Görüşdə Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması və bu sənədin hər iki ölkənin parlamentində təsdiqlənməsi ilə Azərbaycan-Türkiyə qarşılıqlı və dostluq münasibətlərinin mütəfiqlik əsasında daha da inkişaf etdiyi vurğulanıb. Postmünaqişə dövründə Azərbaycanla Ermənistan arasında əlaqələrin normalaşdırılmasının perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Həmçinin Zəngəzur dəhlizinin açılmasının, onun region üçün yaratdığı perspektivlərin, bu xüsusda Qars-Naxçıvan dəmir yolu xəttinin çəkilməsinin əhəmiyyəti qeyd olunub.

Söhbət zamanı 2020-ci il noyabrın 10-da imzalanmış üçtərəfli Bəyannamədə təsbit olunan bütün müddəaların Ermənistan tərəfindən icrasının vacibliyi qeyd edilib. Türkiyə və Ermənistan nümayəndə heyətlərinin təmasları mövzusunda müzakirə aparılıb. Azərbaycan və Türkiyə münasibətlərində, məlum olduğu kimi, enerji sahəsində əməkdaşlıq məsələləri əhəmiyyətli yer tutur. Dövlət rəhbərlərinin görüşündə bu istiqamətdə diqqət yetirilib. Azərbaycanla Türkiyənin enerji sahəsində əməkdaşlığına dair müzakirələr aparılıb. Bu xüsusda "Cənub qaz dəhlizi"nin uğurla fəaliyyət göstərdiyi qeyd olunub. Həmin dəhliz vasitəsilə qazda ölkəyə və Türkiyə ərazisindən keçərək Avropaya qaz təchizatının artırılması imkanları dəyərləndirilib. Həmçinin İldır-Naxçıvan qaz xəttinin çəkilməsi və bununla bağlı Azərbaycanın dövlət büdcəsində investisiyanın nəzərdə tutulduğunu vurğulanıb. Söhbət əsnasında iqtisadi-ticarət əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Herbi, hərbi təchiz, o cümlədən hərbi təlim və tədris sahələrində əməkdaşlığın uğurla davam etdirildiyi bildirilib. Qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər də müzakirə olunub.

Görüşdə Ukraynadakı hadisələrlə bağlı da fikir mübadiləsi aparılıb. Məlumdur ki, Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri Ukraynadakı müharibənin tezliklə dayandırılması istiqamətində ardıcıl səylər göstərirlər. Gühənəhsiz insanların həyatını itirməsinin, şəhərlərin dağıdılmasının, insanların yurdlarından didərgin düşməsinin qarşısını alınması üçün bütün imkanlardan istifadə etməyə çalışırlar. Azərbaycan Prezidentinin Türkiyəyə bu günlərdə işgüzar səfəri də yürüdülmüş siyasətin, iki ölkənin dövlət rəhbərləri arasında qarşılıqlı inam və güvənün ölkələrimiz arasındakı münasibətləri yeni tarixi mərhələyə yüksəltməyi göstərir. Azərbaycan və Türkiyə münasibətləri

dünya miqyasında müqayisəolunmaz həddə yüksəlib və iki ölkə arasında siyasi, iqtisadi, hərbi, mədəni və digər sahələrdə qarşılıqlı əlaqələr daha da intensivləşib. Azərbaycan və Türkiyə mütəfiqliyi təkcə xalqlarımız üçün deyil, ümumilikdə bölgə və dünya üçün vacib əhəmiyyət daşımaqdadır. Onu da qeyd edək ki, bu gün dünya bir tərəfdə Azərbaycan və Türkiyənin simasında əsl qardaşlıq nümunəsini, digər tərəfdə isə soy-kökü, dili, dini eyni olsa da, bir-birinə düşmən olan, silah çevirən başqa xalqları, ölkələri görməkdədir.

Deməli, qarşılıqlı əməkdaşlıq, eyni kökdən gəlmək, eyni dilə sahib olmaq heç də həlledici amil deyil. Əsas düzgün, ağıllı siyasət yürütmək, kökdən gələn bağlılıqlı haqiqi birliyə, qardaşlığa çevirməkdir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla birgə bunu bacarıb. Belə bir münasibətin özü də tarixin bizlərə bəxş etdiyi xoşbəxtlikdir.

Geostrateji müstəvidə yeni qələbəmiz

Son günlərin əhəmiyyətli yenilikləri sırasında Azərbaycanla İran arasında yeni kommunikasiya bağlantılarının yaradılması haqqında anlaşma memorandumunun imzalanması da mühüm yer tutur. Bu, tarixi bir hadisədir və Azərbaycanın bütün qonşuları ilə mehriban münasibətlər qurmaq, mövcud imkanlardan xalqlarımızın rifahı üçün birgə faydalanmaq amalını növbəti dəfə təsdiqləyir. Bu tarixi sənəd İran İslam Respublikası ərazisindən keçməklə Azərbaycanın Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu və Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında yeni kommunikasiya əlaqəsinin yaradılmasını nəzərdə tutur. Memorandumun məqsədinə uyğun olaraq Azərbaycanın Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu ilə İran ərazisindən keçməklə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında yeni dəmir yolu, avtomobil yolu əlaqəsi qurulacaq, eləcə də rabitə və enerji təminatı xətləri çəkiləcək.

Bu məqsədə nail olmaqdan ötrü Araz çayı üzərində iki avtomobil (piyada keçidi ilə) və iki dəmir yolu olmaqla, ümumilikdə dörd körpü, eləcə də rabitə və enerji təminatı infrastrukturunu tikiləcək. Həmin körpülər Ermənistanın dövlət sərhədinə 5 km məsafədən keçəcək.

Azərbaycan və İran tərəfi öz ərazilərində gündə 500 ədəd giriş və 500 ədəd çıxış olmaqla, ən azı 1000 ədəd yuli nəqliyyatı parkını (ixrac, idxal və tranzit malları) qəbul edə biləcək sərhəd-buraxılış məntəqəsinin tikintisini öhdələrinə götürür.

Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunu İrəna birlişdirən avtomobil körpüsünün, eləcə də rabitə və enerji xətlərinin layihə sənədlərinin hazırlanması, tikintisi və tikintiyə nəzarət üzrə bütün xərcləri Azərbaycan ödəyəcək. İrəna Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ordubad rayonu ilə birlişdirən avtomobil körpüsünün layihə sənədlərinin hazırlanması, tikintisi və tikintiyə nəzarət xərclərini isə İran tərəfi maliyyələşdirəcək.

Belə bir memorandumun imzalanması geostrateji müstəvidə Azərbaycanın yeni diplomatik qələbəsidir. Çünki bu addım Azərbaycanın əsas hissəsinin Naxçıvanla inteqrasiyasının təmin edilməsində də geniş məzmun daşıyır. Bu, ümumilikdə regionun nəqliyyat-kommunikasiya xəritəsində strateji dəyişikliklərə səbəb olacaq layihədir. İmzalanmış tarixi sənədin Azərbaycanın Vətən müharibəsindəki qələbəsindən sonra yaranmış reallıq kontekstində nəzərdən keçirilməsi, xüsusilə böyük maraq doğurur.

Ermənistan daha bir qlobal layihədən kənarda qaldı

Tarixi zəfərimizdən sonra Azərbaycan regionun böyük kommunikasiya potensialından bütün tərəflərinin

birgə istifadəsi niyyətini, bununla bağlı xoş məramını ortaya qoyub. İndi də öz qətiyyətli mövqeyinə sadiqdir. Ordumuzun gücü sayəsində kapitulyasiyaya məcbur qalan Ermənistan isə bu məsələdə tam əks mövqə tutur, qeyri-müəyyən, məklri davranışlar nümayiş etdirir. Azərbaycan xalqına və dövlətinə qarşı düşmənçilik düşüncəsindən xilas ola bilməyən Ermənistan müxtəlif əsasız bəhanələrlə Zəngəzur dəhlizinin yaradılmasına hər cür maneçilik törətməkdədir. Əslində isə Zəngəzur dəhlizinin açılması Ermənistanın özünə də böyük iqtisadi imkanlar bəxş edəcək. Ermənistanın sosial-iqtisadi durumuna acınacaqlı həddədir. Azərbaycan qarşı apardığı işğal siyasəti ölkəni təcrid durumuna salıb. Ermənistan bütün qlobal iqtisadi layihələrdən kənarda qalıb. Azərbaycanın qələbəsindən sonra isə Ermənistan cəmiyyətinin durumu daha da ağrılayır. Sosial-iqtisadi səfalətə, üstəlik müharibədəki çoxsaylı itkilərin, cəmiyyətdəki siyasi qarşıdurmaların, saxta miflərin sabun köpüyü kimi partlayıb havaya uçmasının ağır sosial-mənəvi böhranı da əlavə olunub.

Belə bir durumda Zəngəzur dəhlizi Ermənistan üçün gələcək inkişafı, qonşularla mehriban münasibətlərə, əməkdaşlığa, əsrilərin kin-küdrətinə, yalançı mifləri unudub yeni bir həyata başlamağa doğru açılan nicat qapısıdır. Zəngəzur dəhlizi ilə açılacaq nəqliyyat və enerji xətlərinin texniki əsaslandırılması hazırlansa da, əfsuslar olsun ki, Ermənistan özünə götürdüyü öhdələrlə zidd olaraq, onun reallaşmasını əngəlləmək məqsədilə müvafiq yer ayırmadı. Burada da niyyət aydındır. Ermənistan rəhbərliyi elə zənn etdirir ki, belə bir kommunikasiya yalnız onun ərazisindən və onun icazəsi ilə yaradıla bilər. Ermənistan bu amili Azərbaycana qarşı təsir vasitəsi kimi istifadə etməyi, özündən asılı vəziyyətdə saxlamağı planlaşdırmışdır. Azərbaycan isə növbəti geopolitik uğuru ilə Ermənistanın bu planını da puça çıxardı. 44 günlük müharibə nəticəsində ərazilərimizin işğaldan azad edilməsi, dövlət sərhədlərimizin bərpası Azərbaycanın növbəti diplomatik uğuruna yol açdı. Azərbaycan eyni coğrafiyada, Ermənistanın sərhədindən cəmi 5 kilometr aralıda da puça çıxardı. Bölgədəki yeni kommunikasiya bağlantısı yaradı. Bununla Azərbaycan planları reallaşdı. Ermənistan isə növbəti dəfə şansını itirərək mühüm geostrateji əhəmiyyətli malik daha bir layihədən kənarda qaldı.

Yeni layihə həm Azərbaycana, həm də İrəna böyük iqtisadi dividendlər gətirəcək. Naxçıvan Muxtar Respublikasının blokadadan çıxmasına şərait yaradacaq. Muxtar Respublikanın Azərbaycanın əsas hissəsi ilə etibarlı və davamlı bağlantılarının yaradılmasında mühüm rol oynayacaq. Bu gün elektrik enerjisi ixracatçısı olan Azərbaycan İran ərazisindən keçməklə Naxçıvan, Türkiyəyə, daha geniş mənadə Avropaya elektrik enerjisi ixrac etmək imkanı da qazanır. Bu layihənin Azərbaycanla İran arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30-cu ildönümündə imzalanması da təsadüfi deyil. Belə bir addım iki ölkə arasında dostluq, yaxın qonşuluq münasibətlərinin daha da möhkəmlənməsinə xidmət göstərəcək. Azərbaycanın region ölkələri ilə əlaqələrinin daha da inkişaf etdirəcək. Bölgədə sülhə, təhlükəsizliyə, davamlı inkişafa mühüm töhfələr verəcək.

Bütün bunlar Azərbaycanın regionda getdikcə güclənən mövqeyi sayəsindədir. Bu gücün mənəbəyi isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin uğurla həyata keçirdiyi inkişaf strategiyasının irəli gəlişi.

İradə ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Diktəni yalnız Müzəffər Komandan edir

İlham Əliyevin sülh danışıqları üçün təklif etdiyi 5 maddəlik baza prinsipi Ermənistan üçün son şansıdır

Əvvəli 1-ci səh.

Digər tərəfdən Ermənistan qarşılıqlı şəkildə ərazi bütövlüyünün tanınmasına razılığını bildirir, lakin Azərbaycanın Qarabağda erməni əhalisinin hüquqlarının təmin edilməsinə zəmanət verməsinə istəyir. "Müqəddəratını təyin etmə" prinsipi üzrə aparmaq istədiyi sülh sazişi danışıqlarını həmsədrələrə həvalə etməklə Qarabağdakı ermənilər üçün "status" hüququna nail olmağa "çalışır".

Amma cəmi 44 günə Azərbaycan qarşısında diz çökən məğlub ölkə indiyədək başa düşmək istəmir ki, "status" artıq yoxdur. Onun yerini qalib komandan kimi İlham Əliyev bəyan edib. Əgər bu məsələyə baxılarsa, Qarabağdakı ermənilərin vəziyyəti Ermənistanın yox, Azərbaycanın daxili məsələsidir.

Göründüyü kimi, ikinci Qarabağ müharibəsindən ötən müddət ərzində aparılan danışıqlarda helə də yekdill qərarın qəbul edilməsinin səbəbi məğlub ölkənin yene də öz məqsədi naminə addımlar atmasıdır. Ermənistanın nəinki sülh danışıqlarına getməməsi, heç 10 noyabr üçtərəfli Bəyannamının

müddəalarına da tam olaraq əməl etməsinin boyun qaçırması ölkənin əsas səbəbidir.

Prezident İlham Əliyev dəfələrlə Ermənistanla mesaj göndərərək Zəngəzur dəhlizinin bərpasında rəsmi İrəvanın üzərinə götürdüyü öhdəliyini icrasını tezlaşdırmasını tələb etsə də, bu məsələdə də qarşı tərəf bəhanələr uydurdu. Ancaq sonu yene də Ermənistan üçün pis oldu. Azərbaycan Zəngəzur dəhlizinə alternativ yolun açılması məqsədilə İrəna Anlaşma Memorandumu bağlayaraq İrəvana kommunikasiyanın açılması ilə bu ölkənin əldə edə biləcəyi dividendləri itirmək riski yaratdı. Yeni Azərbaycan Prezidenti məğlub ölkəyə göstərdi ki, artıq Zəngəzur dəhlizi Azərbaycan üçün o qədər də əhəmiyyətli sayıla bilməz. Bu dəhliz bizim üçün gediş-gəliş imkanlarımızı yaxşılaşdırmaq imkanı yaradır. Yeni Ermənistan bu dəhlizdən əldə edə biləcəyi iqtisadi dividendləri də itirir.

Atdığı bütün addımlarla, verdiyi qərarlarla ölkəsinin səfalətə sürükləyən Nikol Paşinyan hələ də dinc yaşamaq variantını seçmək

əvəzinə fəaliyyətsizliyi ilə Azərbaycanın gözdündə düşmüş, münaqişəni 30 il ərzində həll edə bilməyən ATƏT-in Minsk qrupuna münaqişəni həll etməyə cəhd etməyən və bununla da sülh müqaviləsinin növbəti dəfə uzatmağa çalışır.

Amma Azərbaycanın irəli sürdüyü beş bəndlik şərtlərdə vasitəçilik məsələsi barədə bir kəlmə də yoxdur. Daha dəqiq desək, şərtlər və təkliflər birbaşa Ermənistan rəhbərliyinə çatdırılıb, eynən vurulub ki, müzakirələr yalnız ikitərəfli formata baş tullanmalıdır. Əgər Ermənistan bu dəfə də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin irəli sürdüyü 5 şərtə qarşı spekuliyasiyalı davranış nümayiş etdirəcəksə, onda Ermənistan neqliyyat blokadasına qapalı vəziyyətdə saxlanılacaq. Azərbaycan birtərəfli qaydada ölkənin yeni sərhədlərinin mövqelərini müəyyən edəcək.

Bir sözlə, bu gün regionda bütün proseslərin, danışıqların diktesi Azərbaycana, onun liderinə məxsusdur. İlham Əliyevin 5 baza prinsipinin yerinə yetirilməsində Ermənistan tələsməlidir, çünki artıq zaman vaxt itkisidir.

Rəşad BAXSƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan "yaşıl enerji" də öncül mövqeyə çıxır

İlin əvvəlindən iki böyük elektrik stansiyasının təməli qoyulub

Əvvəli 1-ci səh.

Təsədüfi deyil ki, regionların inkişafına dair dövlət proqramlarında bununla bağlı yeni vəzifələr və hədəflər müəyyənləşdirilib. Hələ 2006-cı ildə Astarada, Naxçıvanda, Şəkidə, Xaçmazda istifadəyə verilən və hər birinin gücü 87 meqavat olan elektrik stansiyaları artan iqtisadi ehtiyacların qarşılmasına uğurla xidmət etdi. 2007-ci ildə gücü 105 meqavat olan "Bakı" Elektrik Stansiyasının, 2008-ci ildə 300 meqavat olan "Səngəçal" Elektrik Stansiyasının, 2009-cu ildə 525 meqavat gücündə "Sumqayıt" Elektrik Stansiyasının və 105 meqavatlıq "Şahdağ" elektrik stansiyasının, 2013-cü ildə 780 meqavat gücündə "Cənub" Elektrik Stansiyasının, 2019-cu ildə 400 meqavat gücündə "Simal-2" stansiyasının istismara verilməsi respublikamızın generasiya gücünün artırılmasında böyük rol oynadı.

Bu illərdə ölkəmizin müxtəlif yerlərində kiçik su-enerji stansiyaları, o cümlədən modul tipli stansiyalar da tikilib ki, onlar da artan iqtisadi potensiala adekvat olaraq respublikamızın yüksəlişinə böyük töhfələr verir. Xatırladaq ki, 2003-cü ildə qədar Azərbaycanın cəmi 10 elektrik stansiyası mövcud idi. Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi yeni iqtisadi islahatlarla bütün sahələrdə müşahidə olunan dinamik inkişaf və elektrik enerjisinə olan tələbatın kəskin artmasına adekvat olaraq ölkədə 30-dan artıq yeni elektrik stansiyası tikilərək istismara verilib. Buna paralel olaraq, enerjinin ötürülməsi, paylanması və idarəedilməsi sahəsində irimiqyaslı, kompleks tədbirlər həyata keçirilib.

Bütövlükdə, artan generasiya gücü ötən 20 ilə yaxın müddətdə respublikamızda gedən inkişaf proseslərinə böyük tökan verib. Eyni zamanda artıq Azərbaycan 4 ölkəyə elektrik enerjisi ixrac edir.

Hədəf bərpə olunan enerji sahəsində quraşdırılmış güclərin artırılmasıdır

Martın 15-də respublikamızda generasiya gücünün artırılmasına xidmət edən növbəti nəhəng layihənin təməli qoyuldu. Birlişmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkəti tərəfindən inşa ediləcək "Qaradağ" Günəş Elektrik Stansiyasının gücü 230 MVt təşkil edəcək. Təməlləşmə mərasimində iştirak edən Prezident İlham Əliyev bu münasibətlə xalqımızı təbrik edərək deyib: "Doğrudan da çox

önəmli bir hadisədir, 230 meqavat gücündə olan bu stansiya həm ölkəmizin enerjiyə artan tələbatını ödəyəcək, eyni zamanda ixrac imkanlarımızı da genişləndirəcək".

Qeyd edək ki, "Qaradağ" Günəş Elektrik Stansiyasına 225 milyon ABŞ dolları məbləğində investisiya qoyulacaq, inşa işlərinin isə ilayırma yekunlaşması nəzərdə tutulur. Layihənin reallaşdırılması 110 meqavatlıq evini elektrik enerjisi ilə təchiz edəcək, karbon qazı tullantılarını ilde iki min tonadək azaltmağa imkan verəcək.

Son dövrlərdə qlobal enerji siyasətində əsas istiqamətlərdən biri enerji çeşididir. Enerji keçidi ən müasir texnologiyalar tətbiq edilməklə ənənəvi enerji resurslarının alternativ və bərpə olunan enerji mənbələri ilə əvəz edilməsinə, yeni "yaşıl enerji"ni özdəndə həyata gətirir. "Yaşıl enerji"yə keçidi sürətləndirən bir çox faktor var ki, bunlardan biri texnologiyaların inkişaf etməsi və qiymətinin ucuzlaşmasıdır. Müxtəlif ölkələrin qarşılıqlı əlaqələri iqlim hədəflərindən biri də "yaşıl enerji"ni sürətləndirəcəkdir.

Prezident İlham Əliyevin müəyyən etdiyi müasir inkişaf kursunda "yaşıl enerji"yə keçid də nəzərdə alınır. Respublikamız 2030-cu ilə qədər bərpə olunan enerji sahəsində quraşdırılmış güclərin 30 faizə qədər artırılması kimi mühüm məqsədləri öz qarşısına qoyub. Bu məsələ "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"də öz əksini tapıb. Elə buna görə də dövlət başçısı işğaldan azad edilmiş ərazilərdə "yaşıl enerji" zonasının yaradılması ilə bağlı qarşılıqlı mühüm vəzifələr qoyub.

"Qaradağ" Günəş Elektrik Stansiyasının da təməlinin qoyulması onu göstərir ki, Azərbaycan dövləti generasiya güclərində alternativ və bərpə olunan enerjinin payının artırılması istiqamətində mühüm addımlar atır. Bu ilin əvvəlindən təməli qoyulan ikinci böyük elektrik stansiyasıdır. bp şirkəti ilə iş generasiya gücü 200 meqavatdan çox olan günəş-enerji stansiyasının inşası ilə bağlı danışıqlar gedir.

Bütün bunlar onu göstərir ki, respublikamızda bərpə olunan enerji sahəsində quraşdırılmış güclərin artırılması ilə bağlı qarşılıqlı qoyulan vəzifələr sürətlə yerinə yetirilib. Bu isə müasir global çağırışların respublikamızda sürətlə reallaşması ilə yanaşı, Azərbaycanın elektrik enerjisinin ixracı sahəsində imkanlarını əhəmiyyətli dərəcədə artırır.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Büdcənin icrasında 1 milyard 941 milyon manatlıq profisit yaranıb

Maliyyə Nazirliyinin təqdim etdiyi operativ məlumatlara əsasən, 2022-ci ilin yanvar-fevral aylarında dövlət büdcəsinin gəlirləri 4 milyard 626,1 milyon, xərcləri 2 milyard 685,1 milyon manat təşkil edib. Büdcənin icrasında 1 milyard 941 milyon manatlıq və ya ümumi daxili məhsulun 10,1 faizi qədər profisit yaranıb.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, cari ilin yanvar ayında dövlət büdcəsinin gəlirləri Dövlət borcu və zəmanət üzrə öhdəliklərin Təminat Fondunun daxilolmaları da nəzərə alınmaqla 2 milyard 750,5 milyon manat, xərcləri isə 983,4 milyon manat təşkil edib. Daxilolmaların 26,6 faizi əlavə dəyər vergisi, 18 faizi hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi, 4,1 faizi xarici iqtisadi fəaliyyətlə bağlı vergilər, 3,5 faizi fiziki şəxslərin gəlir vergisi, 3,3 faizi aksizlər, 2,9 faizi vergilərin digər növləri, 41,6 faizi isə vergi olmayan gəlirlər hesabına təmin olunub. Büdcə vəsaitlərinin 26,7 faizi sosial müdafiə və sosial təminatın, 20,1 faizi təhsil və səhiyyənin, 18,3 faizi müdafiə və milli təhlükəsizlik tədbirlərinin, 12,3 faizi ümumi dövlət xidmətlərinin, 11,4 faizi məhkəmə hakimiyyəti, hüquq-mühafizə və prokurorluq sahələrində fəaliyyətin, 11,2 faizi isə digər sahələrin maliyyələşdirilməsinə xərclənib.

DMA daha 150-yə yaxın şəxsi peşə kurslarına göndərüb

Ömək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyi (DMA) tərəfindən daha 150-yə yaxın işsiz şəxs peşə hazırlığı kurslarına cəlb edilib.

Agentliyin Bakı Peşə Hazırlığı Mərkəzində təşkil edilən kurslarda müdavimlərə qənaətdir, şirniyyatçı, dərzilik, elektrik avadanlıqlarına xidmət və təmir üzrə elektrik montyoru, istilik şəbəkəsi avadanlıqlarının təmiri üzrə çilingər, mühafizəçi, ərzaq və qeyri-ərzaq malları satıcısı, nəzarətçi-xəzinədar və s. peşələr öyrədiləcək. Onlara zəruri nəzəri biliklər tədris edilməklə yanaşı, öyrəndikləri peşələr üzrə təcrübə keçmələri də şərait yaradılacaq. Təlimlər başa çatdıqdan sonra imtahanlardan müvəffəqiyyətlə keçən məzunlara sertifikat təqdim ediləcək və onlar işlə təmin olunaçaq.

Tədris müddətində müdavimlərə minimum əməkhaqqı qədər aylıq təqaüdlər də ödənəcək.

Enerjinin "İpək yolu"

TANAP-ın təməlinin qoyulmasından 7 il ötür

Əvvəli 1-ci səh.

Təsədüfi deyil ki, bu boru xəttinin möhtəşəm "Cənub qaz dəhlizi"nin birləşdirici halqası, onurğa sütunu adlandırılır.

Kəmərin təməlinin qoyulması tarixi bir hadisə idi. Bu, uzunmüddətli danışıqlardan konkret işlərə keçməyə imkan yaradırdı. Çünki TANAP-ın salınması hələ bundan xeyli əvvəl başlanmışdı. 2012-ci ilin iyun ayında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyənin o vaxt Baş naziri, indi Prezidenti olan Rəcəb Tayyib Ərdoğan İstanbulda TANAP üzrə hökumətlər arasında saziş imzalamışdılar. Layihənin həyata keçirilməsi istiqamətində genişmiqyaslı işlərə də ələ həmin

vaxtdan start verilmişdi. 2014-cü ilin ortalarında layihələndirmə işləri, araşdırmalar tamamlanmışdı. Sonra mühəndis-layihələndirmə, təchizat-tədarük, tikinti-idarəçilik müqavilələri imzalanmış və kəmərin tikintisinin bütün detalları nəzərdən keçirilmişdi. Beləliklə, 2014-2015-ci illər TANAP-ın ərsəyə gəlməsində çox məsuliyyətli bir dövr olmuşdu.

Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi: "TANAP-a aparın yol 2012-ci ildə başlamışdır. Tarixi İstanbul sazişi nəticəsində TANAP-ın yaşı işi-ğömrü yandırıldı. Tarixi İstanbul anlaşması Türkiyə və Azərbaycanın birgə siyasət iradəsi nəticəsində mümkün olmuşdur. Çünki TANAP haqqında bu qərarın qəbul edilməsinə qədər

Azərbaycan qazının Türkiyə və ondan sonra Avropaya nəql edilməsi ətrafında bir neçə il çox böyük mübahisələr və müzakirələr aparılmışdır, ancaq heç bir nəticə verməmişdir. Belə olan halda əziz qardaşımız Rəcəb Tayyib Ərdoğanla birlikdə qərar gəldik ki, biza lazım olan bu nəhəng layihəni özümüz həyata keçirək və belə də oldu".

Enerjinin "İpək yolu" sayılan bu kəməri 2018-ci il iyunun 12-də Türkiyənin Əskişəhər şəhərində istifadəyə verilib. Qardaş ölkəyə ilk qaz həcmələrinin neqli planlaşdırıldığı kimi, həmin il iyunun 30-da başlandı. TANAP Türkiyənin ərazisində 1850 kilometrlik məsafə qət edir, ölkənin 20 vilayətindən, 67 rayondan və 600 kəndindən keçəcək

Avropanın qapısına çatır. Kəmərin Gürcüstan-Türkiyə sərhədində başlayıb Əskişəhərə bitən hissəsinin uzunluğu 1350 kilometr, oradan Türkiyə-Yunanistan sərhədinə qədər olan hissəsi isə 480 kilometr təşkil edir.

TANAP ildə 16 milyard kubmetr Azərbaycan təbii qazını nəql edəcək. Bunun 6 milyard kubmetri Türkiyədəki, 10 milyard kubmetri isə Avropa ölkələrindəki istehlakçılara çatdırılacaq. Növbəti illərdə isə kəmərin nəqliyyat qabiliyyətinin əvvəlcə 24 milyard kubmetrə, daha sonra 31 milyard kubmetrə qədər artırılacağı nəzərdə tutulur.

2019-cu il iyunun 1-dən etibarən TANAP Azərbaycan qazını TAP-a ötürmək üçün hazır vəziyyətə gətirilib.

Həmin il noyabrın 30-da isə Türkiyənin Ədirne vilayətinin İpsala qəsəbəsində TANAP-ın Avropa ilə birləşən hissəsinin açılış mərasimi keçirilib. Tədbirdə Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bu kəmərin əhəmiyyətini belə vurğulayıb: "TANAP Azərbaycan, Gürcüstan, Türkiyə marşrutundan Avropaya - TAP xəttinə birləşir və təbii ki, oradan davam edərək Bolqarıstan, Yunanistan, Makedoniya, Albaniya, Serbiya, Bosniya və Herseqovina marşrutu üzərindəki ölkələr də ondan faydalanır. Təbii ki, bütün bu addımları atarkən bunun bir regional layihə, bir sülh layihəsi olduğunu da xüsusilə vurğulamaq lazımdır. Gürcüstan ərazisindən Anadoluya giriş reallaşarkən Gürcüstanın buradakı səylərini əsla inkar etmək olmaz. Bu bir həmrəylikdir və bu həmrəylik adı da sülhüdür. Bu layihə hər şeydən əvvəl ölkələrimiz arasındakı köklü dostluğun rəmzidir. TANAP bu mərhələyə Türkiyə və Azərbaycanın qarşılıqlı inam sۆykənən əlaqələri sayəsində gələ bilmişdir. Layihənin uğur qazanmasında istehsalçı, tranzit və istehlakçı ölkələrə bu layihədə pay sahibi olan şirkətlər arasındakı uzlaşma da həlledici rol oynamayıb".

Xatırladaq ki, TANAP-ın səhmlərinin 51 faizi "Cənub qaz dəhlizi" QSC-yə, 7 faizi "SOCAR Turkey Enerji A.Ş.-yə (STEAS), 30 faizi BOTAS-a, 12 faizi bp şirkətinə məxsusdur.

2020-ci il dekabrın 31-dən Azərbaycan qazı artıq Avropaya da nəql olunur. TAP kəməri bu qitəyə daşdığı mavi yanacaq məhz TANAP-dan qəbul edir. Bu yaxınlarda keçirilən onlayn mətbuat konfransında TANAP-ın baş direktoru Saltuk Düzyol bildirdi ki, cari ildə kəməri vasitəsilə Türkiyə və Avropaya 16,2 milyard kubmetr mavi yanacağın ixracı nəzərdə tutulub.

Yaxın gələcəkdə TANAP təkcə "Sahndiz"dən deyil, Azərbaycanın digər yeni yataqlarından hasil olunan mavi yanacaq da nəql edəcək. Bu onun siyasəti və iqtisadi əhəmiyyətini daha da artıracaq.

Flora SADIQLI, "Azərbaycan"

Ötən il Azərbaycan 1,6 milyard kilovat/saat elektrik enerjisi ixrac edib

Ötən il Azərbaycanda 27 milyard 856 milyon kilovat/saat elektrik enerjisi istehsal olunub. İstehsal olunan elektrik enerjisinin 23 milyard 687 milyon kilovat/saatı istehlak, 1 milyard 677,1 milyon kilovat/saatı isə ixrac olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Nazirlər Kabinetinin 2021-ci ildə fəaliyyəti haqqında icmal hesabatında bildirilir.

Elektrik enerjisinin 94,2 faizi istilik elektrik stansiyalarında, 4,6 faizi su-elektrik stansiyalarında, 1,2 faizi isə bərpaolunan enerji mənbələri hesabına istehsal edilib.

Bərpaolunan enerji mənbələri (külək, günəş, biokütlə və sair) hesabına istehsal edilən 339,9 milyon kilovat/saat elektrik enerjisinin 91,5 milyon kilovat/saatı külək, 55,2 milyon kilovat/saatı günəş, qalan 193,2 milyon kilovat/saatı isə bioenerji mənbələrinin payına düşüb.

Emal sənayesində 2,9 milyard manatlıq məhsul istehsal olunub

Emal sənayesində yanvar-fevral aylarında 2 milyard 936,5 milyon manatlıq məhsul istehsal olunub və sənaye xarakterli xidmətlər göstərilib.

Dövlət Statistika Komitəsi bildirir ki, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə qida məhsullarının istehsalında 14,1 faiz artım, bütün məmulatlarının istehsalında 10,3 faiz, içki istehsalında isə 15,6 faiz azalma müşahidə olunub. Bu sahələrin əsas məhsullarından qənd və şəkər tozunun istehsalı 55,7 faiz, marqarin istehsalı 24,4 faiz, kərə yağının istehsalı 5,6 faiz artıb, duru bitki yağlarının istehsalı isə 1,5 faiz azalıb.

Bu gün Rusiya-Ukrayna münaqişəsi dünyanın bütün ekspertləri və şərhçiləri tərəfindən diqqətlə izlənir. O cümlədən, Azərbaycanın ən güclü beyin mərkəzlərindən biri sayılan İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi də (İİTKM) bu mövzuda yan keçməmişdir.

İki böyük taxıl ixracatçısının qarşıdurması regiona nə vəd edir

Getdikcə nüfuzu güclənən və dünyanın müxtəlif qurumları ilə geniş spektrdə əməkdaşlıq edən bu mərkəzin departament rəhbəri Rəşad Hüseynov şərhində münaqişənin dünya bazarının bəzi elementlərinə təsirini araşdırmışdır. O qeyd edir ki, planetimizdə buğda ixracının 29 faizi Rusiya ilə Ukraynanın payına düşdüynə görə bu iki dövlətin toqquşması dünya bazarında həmin məhsulun qiymətlərinin sürətlə artmasına ciddi zəmin yaradır. Mərkəzin gəlidi qənaət belədir ki, Azərbaycanın taxılla bağlı ehtiyatları bir müddət daxili bazarda qiyməti sabit saxlamaq gücünə qadirdir. Lakin günün ən optimal variantı alternativ bazarların axtarışına çıxmaqdır.

Ötən il Azərbaycanda buğda istehsalında hər hektarın məhsuldarlığı 31,7 sentner olmuşdur. Sevindirici haldır ki, aqrar sektordə aparılan tələyüklü islahatlar son 5 ildə orta məhsuldarlıqda artım əldə etməyə imkan yaratmışdır. Lakin buğda istehsalı üçün bir sıra qabaqcıl ölkələrlə müqayisədə bizim nailiyyətlərimiz hələ arzuolunan səviyyədə deyil. Bu sahədə işlər davam etdirilməlidir. Nəzərə almaq lazımdır ki, ölkəmizdə əhali çörəkdən daha çox istifadə etməyə alışmışdır. Buna görə də bizdə buğ-

da çox ciddi strateji məhsul sayılır. Statistika məlumatlarına əsasən, Azərbaycanda un istehsalı 2020-ci ildə adambaşına 84-85 kiloqram olub. Amma inkişaf etmiş ölkələrdə bu rəqəm 55-65 kiloqramdır. Rəşad Hüseynov fikrincə, ölkəmizdə un istehlakının daha çox olması buğdanın ərzaq təhlükəsizliyində önəmli məhsul olduğunu deməyə əsas verir.

Aydın görünənə odur ki, bütün dünya Ukrayna-Rusiya münaqişəsinin dərinləşməsinə ciddi narahatdır. ABŞ heyəcan təbii çalır ki, sözügedən iki dövlətin gərginləşən münasibətləri müharibəni dərinləşdirə, bu, bütünlükdə ərzaq məhsullarının qiymətlərinin artmasına və hətta global iqtisadi və sosial problemlərin yaranmasına səbəb olacaq. "Washington Post"un şərhçisi Entoni Fayol Rusiyanın ən böyük taxıl ixracatçılarının biri kimi dünyada ərzaq məhsullarının qiymətlərini artmasına qaçılmaz təsirini diqqətə çatdırır. Müəllifə görə, digər tərəfdən Rusiyaya tələb edilən sanksiyalar da qiymətlərin artmasına təkan verəcək. Ukraynanın isə ən ciddi taxıl alıcılarının sırasında Əfqanıstan, Misir, İran və digər ölkələrdir. Əgər buğda idxalı pozularsa, həmin ölkələrdə sosial vəziyyət gərginləşə bilər.

Bu münaqişə nəticəsində Avropa iqtisadiyyatına da zərbələrin dəyməsi qaçılmaz olacaq. Belə ki, silahlı qarşıdurmanın davam edəcəyi halda məhsulların və xammalın naqli pozulacaq, qaçqın dalğaları ciddi problemlər yaradacaq. COVID-19 pandemiyasından yenidən özüne gələn, yarım milyard əhali olan Avropa daha ağır çətinliklərlə üzləşəcək. Ümumiyyətlə, sanksiyaların harada və necə tətbiq ediləcəyindən asılı olmayaraq, onların əks-sədası bütün planeti ağıuşuna almaq gücünə qadirdir.

Məsələ bundadır ki, Rusiya və Ukraynanın iqtisadiyyatları Avropadan çox asılıdır. Rusiyanın ticarətinin 37 faizi Avropanın, Avropa ticarətinin 5 faizi Rusiyanın payına düşür. Avropa isə qazın 40 faizini və neftin 25 faizini Rusiyadan alır. Məlum hadisəyəcən Avropa İttifaqı Rusiyaya 100 milyard avro lüq məhsul və xidmətlər satdırı. Bir sözlə, bu əlaqələrin gəzənilmədən qırılması heç kəsə yaxşı heç nə vəd etmir. Başqa sözlə desək, Rusiya-Ukrayna qarşıdurması nə qədər tez qurtarsa, bütün ölkələr, o cümlədən Azərbaycan üçün bir o qədər yaxşı olar.

Bahadır İMANQULİYEV, "Azərbaycan"

Özünüməşğulluq proqramı üzrə bu ilin əvvəlindən 2300-ə yaxın şəxs üçün kiçik bizneslər yaradılıb

Ömək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Dövlət Məşğulluq Agentliyi tərəfindən həyata keçirilən özünüməşğulluq proqramı iştirakçılarına aktivlərin təqdim edilməsi prosesi davam edir.

Bu ilin əvvəlindən proqram çərçivəsində daha 2300-ə yaxın işsiz və işaxtaran şəxsə mal və materiallar formasında aktivlər təqdim edilməklə onlar üçün kiçik bizneslər yaradılıb. Həmin vətəndaşların mühüm hissəsini şəhid ailələrinin üzvləri, müharibə iştirakçıları təşkil edirlər.

Ağcabədi və Ağdam rayonlarında KOB dostları fəaliyyətə başlayıb

İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin (KOBİA) təşkilatçılığı ilə Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan Ağcabədi və Ağdam rayonlarında sahibkarlarla görüşlər keçirilib, eləcə də müvafiq rayonlarda KOB dostları fəaliyyətə başlayıb.

Bununla da, Qarabağ iqtisadi rayonu üzrə KOB dostlarının sayı 4-ə çatıb. Hazırda KOB dostları ölkənin 30 şəhər və rayonunu əhatə edir.

Ağdam rayonu üzrə KOB dostu ofisi Heydər Əliyev Mərkəzində, Ağcabədi rayonunda isə Bayraq Muzeyində yerləşir. KOB dostu ofislərində sahibkarlara dəstək və xidmətlərin göstərilməsi üçün lazımı şərait yaradılıb. KOB dostu ilə birgə ofislərdə "KOB könüllüləri" də fəaliyyət göstərir.

Yerli icra hakimiyyətlərinin başçıları, sahibkarların və onlara xidmət göstərən müvafiq qurumların nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən görüşlərdə KOBİA-nın İdarə Heyətinin sədri Orxan Məmmədov agentliyin KOB-lara göstərdiyi dəstək və xidmətlər, eləcə də KOB dostu mexanizmi barədə məlumat verib. Orxan Məmmədov KOB dostu şəbəkəsinin ölkənin ekmər şəhər və

rayonlarını əhatə etdiyini qeyd edərək sahibkarları KOB dostları ilə fəal əməkdaşlığa dəvət edib. Həmçinin işğaldan azad edilmiş ərazilərimizə investisiya qoyuluşu və biznes layihələrinin reallaşdırılması ilə bağlı məsələlərin qarşılıqlı dövrdə agentliyin strateji fəaliyyət gündəliyinin prioritet istiqamətlərindən olduğu diqqətə çatdırılıb.

Görüşlər çərçivəsində KOB dostu mexanizmi, KOBİA-nın mikro və kiçik sahibkarlara göstərdiyi dəstək barədə filmlər nümayiş olunub, sahibkarlar maraqlandıran suallar cavablandırılıb. Həmin gün həmçinin Ağdamda "Gənclərin biznes emalatxanası" layihəsinə start verilib, layihəyə cəlb olunmuş peşə təhsili alan gənclərlə görüş keçirilib. Qeyd edək ki, "Gənclərin biznes emalatxanası" KOBİA, Dövlət Məşğulluq Agentliyi və Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən həyata keçirilib. Layihənin məqsədi peşə təhsili alan gənclərin sayının artırılmasıdır. Aprel ayında Ağdam rayonunda peşə təhsili alan gənclər üçün KOBİA-nın KOB inkişaf mərkəzi tərəfindən biznes təlimlərinə başlanılacaq. Təlimləri uğurla başa vuraacaq gənclərin seçdikləri fəaliyyət sahələri üzrə Dövlət Məşğulluq Agentliyi tərəfindən müvafiq avadanlıqlarla təmin olunması nəzərdə tutulur.

Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi

◆ Xalq bayramı

Qarabağdan bütün Azərbaycana şölələnen Zəfər tonqalı

İndi bahar yurduca bir başqa təmtəraq, bir başqa növrəqlə qadım qoyur... Günəş qaş-qaşağı açılıb parlaq şəfaqlarını daha səxavətlə atıfı saçır, ana torpaq dərin qış yuxusundan fərhlə oyanır, təbiət büründüyü tünd libasını çıxarıb, yaradılış, doğuluş, qurtuluş rəngi olan zümrüdə bürünür. Ağacın tumurcuq gözləri sevinclə açılır, talalarda boy göstərən novruzgüllü, bənövşə daha gözəl atır saçır. Göylərdən nur sızılıb, hər tərəfdən burum-burum Vətən ətri gəlir... İndi Qarabağda, Şərqi Zəngəzurdə, bütün Azərbaycanda çatlan qələbə və Novruz tonqalları çıraqlarla alovlandıqca, atıfı gur qığılcımlar saçdıqca, dostlar sevinir, düşmənlər isə əbadi vahiməyə qarq olurlar...

Təntənə ilə bayram keçirib şadlanmağı yadırgamışdıq

Neçə illər idi ki, Azərbaycan xalqı təntənə ilə bayram keçirib şadlanmağı yadırgamışdı. Onuz da sovetlər sistemində də hər vaxtla unudurulmuşuğa çalışılan milli, dini bayramlarımızı gizli-gizli, üreyimicə olmayan formada qeyd edirdik, amma müstəqilliyimizi əldə etdikdən sonra da, ağı günə çıxa bilməmişdik. Bir-birinin ardınca acı günlər, faciələr yaşamışdıq. Torpaqlarımız işğala maruz qalmış, Xocalı soyqırımını kimi müsibətlə qarşılaşmış, sayısız oğul-qızlarımızı şəhid vermiş, yüz minlərlə soydaşımızı öz yurdunda məcburi köçkünc çevirmişdik...

Otən 30 illik böyük bir zaman kəsində qəlbimizdəki bu dərin ağır-acı ilə yaşamaq oldu. Düzdür, adət-ənənəmizin bilərəm unudulmasına yol vermədik və el bayramlarımızı, xüsusilə də Novruz her zaman adına layiq keçirməyə çalışdıq. Amma qəlbimizdəki o buruqluq, o nisgillə heç zaman keçmədi, heç bir şad günümüzə, bayramlarımıza ürdən sevinib şadlanma bilmədik. Üzümüz gülsə də, qəlbimizdən qara qanlar axdı...

Biz məcburi köçkünlər isə həmin illəri ayrı bir sınaqla keçirdik. Her zaman, her yerdə könlümüzə Vətən düşdü, burumuzun ucu

Şuşa, Laçın, Kəlbəcər, Ağdam, Füzuli, Qubadlı, Zəngilan, Cəbrayıl və digər işğal olunmuş cənnət məkanlarımız üçün göynədi... Doğma el-əbamız əlimizin yetməməsi, ünümüzün çatmaması üreyimizdə qıssə, kədər və qəzəb qarışığı hissələrdən doğan işgəncəyə çevrildi...

Bu fəslin bütün günləri Novruz ab-havali idi

Novruz bayramında isə yurd nisgillim birəmin artırdı. Axi yenilənmani, taraveti özündə ehtiva edən bu bayram Qarabağda, Şərqi Zəngəzurdə tamamilə başqa ovqatda, möhtəşəmliklə qeyd olunardı. Bəlkə də bu fikrə görə çoxlarının qınağına tuş gələrdim, amma mənə, sanki təbiətin bu bayramı mehə o bölgələrə məxsus var olmuşdu, onun əsl təntənəsini, gözəlliyini yalnız bu yurdlarda daha çox duymaq olurdu. Ta qarlı qış aylarından başlanan bayram hazırlıqları yaz fəslinə başdan-başına əhatə edərdi, bu fəslin bütün günləri Novruz bayramı ab-havasında keçər, böyükdən-küçüyə hər kəsin sevinclə iştirak etdiyi el bayramına çevrilirdi... Baharı müjdəçiləri çərşənbələr, xüsusilə də ilax çərşənbə böyük coşğu ilə qeyd olunardı. Gur tonqallar çatılır, cavanların göy üzünə fırlatdığı lopalalar ətrafı işıq saçardı. Tonqalların üzərindən

den üç dəfə tullanırdılar ki, öten ilin ağır-acısı, xəstəliyi oda tökülüb yansın. İlahi çərşənbə tonqalı yandırıldıqdan sonra bütün süfrələr min cür naz-nemətlə bəzədilirdi. Her kəs bir-birinə bayramlaşmağa geder, çərşənbəlik payı aparardı. Bayram axşamında xoş xəbər eşitmək üçün qapılar pusulardı, qızlar fala baxardı, uşaqlar torba atardı... Arzular tutular, ilin uğurlu keçməsi üçün dileklər edilirdi...

Bayram dualarımız çin oldu

Amma bir qərinəyə yaxın idi ki, havadan bahar ətri duyulanda daha çox qıssəyə bürünürdük. Vətəndə qəribçilik çəken yüz minlərlə məcburi köçkünü hər biri Novruz bayramını bu cür xiffətlə qarşılayırdı. Bayram tonqallarından ürkəkə tullanmış, süfrələri canı-diləndən bəzəmiş, Tanrıdan yalnız bir dilək diləyirdi: "İlahi, gələn il bu əziz bayramı öz doğma ocağımızda, yurd-yuvamızda qeyd etməyi nəsbət et bize". Görünür, ele bu saf, üvi, Vətən özləmlə müqəddəs duaların çin olmasın nəticəsində ki, biz indiki Novruz bayramını illərdir həsrətini çəkdiyimiz dədə-babamızın baş tacında qələbə tonqalı

luşunun yaratdığı qürurverici şadlanmaqla qeyd edirik. Artıq Qarabağımızın, Şərqi Zəngəzurumuzun başındakı dumanın avazıyub, çən-çiskin dağılıb və bütün Azərbaycan başdan-başına bayramlaşmağa geder, çərşənbəlik payı aparardı. Bayram axşamında xoş xəbər eşitmək üçün qapılar pusulardı, qızlar fala baxardı, uşaqlar torba atardı... Arzular tutular, ilin uğurlu keçməsi üçün dileklər edilirdi...

Bu torpağın sahibləri qayıdıblar

Artıq iki ildir ki, arzu, ümidlərimizdən qanadlanaraq Qarabağda, Şərqi Zəngəzurdə şölələnen qələbə, Novruz tonqallarının şəfaqları bütün Azərbaycana işıq saçır. Düşmənləri yandır-yaxır və bu yurdları əzəli sahiblərinin qayıtdığını onlara heç bir zaman unutmayacaqları şəkildə xətilirdi. Neçə ki, öten il müzəffər sərkərdə İlham Əliyev Novruz bayramında Şuşaya səfər edərək illərdən sonra ilk dəfə Qarabağımızın baş tacında qələbə tonqalı

lıni alovlandırdı, Cıdır düzündən, Qarabağ xanlığı dövründən yerli əhalinin Novruz bayramını keçirdiyi ərazilərdən bir daha bayan etdi ki, bu torpağın sahibləri qayıdıblar, əllərində silah, bayraq, ürkələrində Vətən sevgisi: "Vətən sevgisi bizi qələbəyə gətirdi. Vətən sevgisi, vətənpərvərlik qələbəmizin əsas amilə çevrildi".

İndi her günümüz sevinclə köklənib, her anımızda bayram təntənəsi yaşanır. Yeni başlanğıc, firavanlıq, işıqlı gələcək və edən el bayramımız Novruz da yurdumuzun dörd bir tərəfində coşğu ilə qeyd edilir. Bu əziz bayramda Azərbaycan xalqı əl-əlvan bayraqlı Şəhidlər xiyabanlarına yollanır, Vətən uğrunda canlarından keçən və təqvimdəki bütün günlərimizi bayrama çevirən şəhid övladlarına bir daha əbədi minnətdarlığını bildirir, ruhlarına dualar edirler...

Şükürler olsun Tanrıya ki, düz 30 illik ağır-acıdan sonra arzuladığımız şah zirvəsi olan Vətən bütövlüyünün xoşbəxtliyini yaşayıq...

Bayramın mübərək, bütöv Azərbaycanım, sənə şənlilik, şadlıq yaşaşı!

Yasəmən MUSAYEVA, "Azərbaycan"

◆ Tükənməz sərvət

Nizami Gəncəvi xəzinəsində dörd yaradılış ünsürü

Dahi Azərbaycan şairi və mütəfəkkiri Nizami Gəncəvi intibah ədəbiyyatının möhtəşəm xəzinəsini yaratmaqla Şərq poeziyasını həm forma, həm də məzmunca zənginləşdirmiş, ədəbiyyata ümumbəşəri ideyalar gətirmiş, dünya ədəbiyyatı tarixində yeni bir yaradıcılıq mərhələsinin əsasını qoymuşdur. Böyük şair öz yaradıcılığında xalq ədəbiyyatından, Azərbaycan folklorunun tükənməz xəzinəsindən daha çox bəhrələnməmişdir.

Tədqiqatçıların qeyd etdiyi kimi, "Nizami klassik şairlərimiz içərisində hamıdan artıq xalq yaradıcılığı xəzinəsindən istifadə etmişdir". Həmid Araslı "Nizami və Azərbaycan xalq ədəbiyyatı" məqaləsində göstərmişdir ki, "Nizami yaradıcılığının qüdrətini Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafı ilə izah edərkən, bu qüdrətin əsas təməlini təşkil edən zəngin və qüdrətli şifahi xalq yaradıcılığı xatırdan çıxarmaq olmaz. Çünki bütün Şərq şairlərindən xalq həyatına və xalq məişətinə yaxınlığı və bağlılığı ilə fərqlənib, əlaqədar olan Nizami, zəngin şifahi xalq ədəbiyyatı ilə təbiyənə, öz yaradıcılığını da ondan bacarıqla istifadə yolu ilə rəvənləndirmişdir".

Bu dahi sənətkarın "Xəmsə"sində yüzlərlə əfsanələr, əsərlər təsadüf edilir. Bunlardan bəzilərini o, mifik düşüncələri əsasında özü yaratmış, bəzilərini yazılı məxəzlərdən, şifahi ədəbi əsərlərdən istifadə edərək yenidən işləmiş, təkmilləşdirmişdir. Nizami yaradıcılığında əfsanə və rəvayətlər, milli adət-ənənələr, xalq deyimləri, atalar sözü və məsəllər, folklor süjet və motivləri və sair ilə yanaşı, həm də mərasimlər, Novruz bayramı ilə bağlı, o cümlədən Novruz hazırlıq mərhələsində çərşənbələrin rəmzi olan dörd ünsür görüşləri diqqətə cəlb edir. N.Gəncəvi Aristotelin "dünyanın dörd ünsürdən yaranması" nəzəriyyəsinə qəbul etmişdir. Həmin nəzəriyyəyə görə, "dörd ünsürün hər birinin öz mərkəzi var və onlar bu mərkəzə doğru meyil edir". Hava və od her zaman yuxarıya qalxır, su ilə torpaq isə aşağıda yerləşir.

"Leyli və Məcnun" poemasında "Allahın peyğəmbərinin mərci haqqında" hissəsində şair 4 yaranış ünsürü ilə bağlı fikirlərini məntiqə ifadə etmişdir. Yaxud "Şahzadənin tərifi və oğluna ona tapşırmaq" fəslində də dörd ünsür vəf olunmuşdur.

Nizamiyə görə, Yaranışın başlanğıcı dörd müqəddəs ünsür üzərində qurulmuşdur. Su, Od, Yel və Torpaq bir-birilə vəhdət təşkil edir, birni digərini tamamlayır. Ramazan Qafarlı "Nizami poeziyasında məkan, zaman və kəmiyyət vəhdəti: dini - mifoloji düşüncə kontekstində" əsərində diqqətə layiq olaraq bu ünsürlər arasında mövcud olan əlaqə və münasibətlərin qurulması barədə yazır ki, "Su, od, torpaq və havanın vəhdəti ilə zamanın çıxışı, məkanın isə ilk dayanacağı müəyyənləşir. Vahiddən zərflər ayrılır, varlıqlara çevrilir, hər şey ikiüzlü formalaya, rəqəmlərin aridicilliyi fəaliyyət və inkişafın mərhələlərini təyin edir". Nizami "İsgəndərnamə"nin "Şərəfnamə" hissəsində yazır: "Sən göyləri qurub ucaldın, Yeri isə onların güzərgahı etdin. Sən bir damcı sudan yaradın Günəşdən də parlaq gövhərləri. Burada şair Uca Tanrının qüdrətini, əvvəlcə əlqatmaq göyləri, sonra bir damcı sudan yeri yaratdığına vəf etmişdir.

Nizami "Şərəfnamə"nin "Sonuncu peyğəmbərin tərifi" adlanan fəslində göstərir: "Dodağı İsadan daha möcüzkar, Zülmətin suyuqat geyinmiş paltar. Göy-ona dünyada dörd tağı quran, Yer-ona fələkdə beş növbət vuran... Burada müəllif bildirir ki, göylər peyğəmbərə bu dünyada dörd ünsürdən ibarət dörd qübbəli çadır quran, yer isə beş növbət vuranıdır. Əkrəm Cəfərin yazdığına görə, burada Nizami "beş növbət vuran" dedikdə beş vaxt namaz qılmağı nəzərdə tutur. Dahi Nizami "Şərəfnamə"nin "İsgəndərin təlim alması" fəslində göstərir:

Gəl qorx bu dünyanın fitnə, felindən Qurtar öz canını onun əlindən Ağacdır, dörd kökü, altı böyrü var, Çoxunu boğmuşdur bu qorxulu dar Şiddətli küləklər qopduğu zaman Düşər yarpağımız bir-bir ağacdən...

Bu misralarda şair dörd kökü, yəni dörd ünsürü, suyu, odu, yeli və torpağı, altı cəhəti-önü, arxanı, sağı, solu, üstü, altı nəzərdə tutub bildirir ki, bu dünya elə bir dar ağacdır ki, çoxlarını çarxına çəlib.

"Şərəfnamə"də Novruz və Səddə bayramlarının keçirilməsi ilə bağlı belə bir süjet verir: "Novruz və Səddə bayramlarında Ayınlar yenidən olurdu bərpa Ər üzü gömməmiş gəlinlər, qızlar Evindən sevinclə dışarı çıxar Əllər al xınalı, üzler bəzəklər Her yandan gəlirdi coşğun ürkəkli..."

Mənbələrdən bəllidir ki, Səddə odla bağlı keçirilmiş qədim bayramlardır. Zərdüştiliklə bağlı yaranmış bu bayramın Novruzdan təqribən əlli gün əvvəl keçirilməsi və odun həmin gün tapılması ilə əlaqədar mülahizələr də vardır.

Dahi Nizami "İsgəndərnamə"nin "İqbalnamə" hissəsində "Kitabın yazılmasının səbəbi" fəslində göstərir:

Nədir dörd yol üstə məskən düzəltmək? Nədir qarnı güdmək dördəyaqlı tək? Dörd balıq qeydindən qurtaranda biz, Asuda yatarıq səssiz-səmişiz.

Burada şair dörd yol və dörd balıq dedikdə, yəni də dünyanın dörd ünsürdən ibarət olduğunu bir daha vurğulayır və bildirmək istəyir ki, insan öləndən sonra ancaq asudə ola bilər.

"İsgəndərnamə"nin "İqbalnamə" fəslində "İsgəndərin yeddi alimlə xəlvətə çəkilməsi" bəhsinə çağdaş dövrümüzdə də maraq kəsb edən fikirlərə dövründür. Burada böyük İsgəndər dövrünün ən məşhur yeddi alimi ilə görüşüb, onlarla dünyanı necə yaranması haqqında söhbət aparır. İsgəndər Əflatun (Platon), Belinas (Plin), Ərəstu (Aristotel), Valis (Fales), Sokrat, Fərfuriyus (Porfiriy), Hürmüz (Hermes) kimi filosoflara müxtəlif suallarla, xüsusən də ilk yaranış səbəbi, ilk tərkib, ilk baharın necə olması və s. elmi izahlara ehtiyac duyulan vacib sorğularla müraciət edir:

Bu məhrəm məclisdə alınacaq şah Fikrindən onları eylədi ağah Dedi alimlərə sifri açaraq: Sirmiz ne qəder gızın qalacaq? Çox gəcə keçirdik biz kef edərək Gəlin, bir günün də elmə sarf edək! Birca gün baxaraq Günəşə, Aya Fələyin sifri qoyaq ortaya. Bilək ki, bu öküzlə beləlik çadır Bu möhkəm yer üstə necə dayanır? Əvvəl necəymiş bu göyün, yerin, Bu haqda fikrini hamı söyləsin!

Əsərdən görürük ki, alimlər bu sualları müxtəlif formada izah edirlər. Məsələn, Ərəstu hesab edir ki, əvvəlcə hərəkət, hərəkət nəticəsində "parlaq göylər" gərşidindən od, daha sonra hava, sonra isə şirin su yaranmışdır. Valis "məncə, su olmuşdur, hər şeydən əvvəl" deyərək sözünü əsaslandırmışdır.

Dahi Nizaminin poetik qələmindən filosof Belinasın fikirləri, kəinatın başlanğıcında dörd ünsürün dayandığı belə ifadə edilir: "İlkin tilsim kimi yaranmış torpaq, Qalan tərkiblər də onandır ancaq Hərəkət qüvvəsi ona etdi kar, Ataşı söndükçə yarandı buxar Onun da ən parlaq zərflərindən Ulduzlar yaranmış - fikrindəyəm mən Buxarda vəznəçə ağır olanlar Hərə bir mərkəzdə tuturdu qərar. Onlardan birinci-ışığı oddur. İkinci havadır, hərəkətdədir... Üçüncü - sudur ki, təvəvət verer... Dördüncü torpaqdır, təpəsinə əyyam..."

Əsərin "İqbalnamə" hissəsində adqəkilən bölmədə iştirak edən digər alimlərin, Sokratın, Fərfuriyusun, Hürmüzün və Əflatunun bütün kainatın Uca Yaradan tərəfindən xalq edildiyi haqqında fikirləri poetik vasitələrlə diqqətə çatdırılmışdır. Xüsusən də Əflatunun "birca qarışığın qanadında sən, Tanrı qüdrətini görə bilərəm" ifadəsi buna misaldır.

Nizami "İqbalnamə"nin "Əflatunun dedikləri" bölməsində yazır:

Bir kəs ki, eqli ona ad verib: Qadir, Özü bildiyini özü xalq edər. Ayrıca yaradıb o, her gövhəri Vasitə olmayıb burda digər. Hər gövhər bəzənlik kamala yetdi, Ortadan itxalif, ziddiyyət gətdi. Bu zidd qüvvələri bir yerə qatdı, Ağillr, hünərli insan yaradı...

Burada şair zidd qüvvələr dedikdə, dörd ünsürü - suyu, odu, torpaq və havanı nəzərdə tutmaqla demək istəyir ki, Uca Yaradan bir-birinə zidd olan bu dörd maddədən insan yaradı.

"İqbalnamə"nin "İsgəndərin Ruma qayıması" fəslində Nizami həyatın sonunu belə şərh edir:

...Artıq hökmdarın işi bitmişdi, Əbədi dincəlmək vaxtı yetmişdi. Əmanət aldığı mayeni yene Gərak qayıraydı tələb edənə...

Şair bu misralarda həyatın sonunda insan cismini müvəqqəti təşkil edən ünsürləri geri qaytarmalı olduğundan bəhs edir, yeni torpağı torpağa, suyu suya, odu oda, havanı havaya tapşırmaqlıdır.

Göründüyü kimi, Nizami Gəncəvi həm "Leyli və Məcnun", həm də "İsgəndərnamə" əsərlərində 4 yaradılış ünsürü problemini özünəməxsus fəlsəfi görüşlər əsasında təqdim etmişdir.

Ülkər NƏBİYEVA, Bakı Dövlət Universitetinin professoru

◆ Tədbir

"Xarıbülbul" adlı Novruz şənliyi keçirildi

Novruz bayramının yolunu ilboyu səbirsizliklə gözləyənlər yalnız böyükklər deyil, ev-əşiyin yaraşığı olan fidan balalar olurlar. Novruzun atributlarından olan Kosa ilə Keçəlin şənliklərdə çıxardığı "hoqqabazlıq"ları alqışlayanlar da məhəz güllü balalardır.

Təbii ki, Novruzqabağı tədbirlərin ən yaxşı iştirakçıları da elə uşaqlardır. Həm də o uşaqlar ki, cəmiyyətə inteqrasiya olunmaları üçün QHT-lər müxtəlif formalı layihələr həyata keçirirlər. "Sübhür" Tədris Mərkəzi də uşaqların, həm də müxtəlif xəstəliklərdən əziyyət çəkən mektəbləşlilərin istəklərini və arzularını yerinə yetirir.

Bu günlərdə tədris mərkəzinin daha bir layihəsi də Novruz bayramı ilə bağlı həyata vəsiqə alıb. Söhbət mərkəzin müdiri Gülnarə Hüseynovanın yeni layihəsi olan hemofiliyadan əziyyət çəkən uşaqlar üçün bahar ətri "Xarıbülbul" adlı Novruz şənliyindən gədir.

Xeyriyyəçiliyin təəcəssümü olan tədbirdə Hemofiliyalı Xəstələrin Respublika Assosiasiyasının idarə heyətinin üzvü Medinə Hüseynova, KOB Kicik Orta Biznes İnkişaf Agentliyinin Abşeron regional koordinatoru Elmar Rzayev, "Xocalı Soyqırımını Tanıtma" ictimai birliyinin sədri, müharibə veteranı Şamil Sabiroğlu və Vətən müharibəsi iştirakçısı, ikinci qrup əlil - qazi Üli Kadir tədbirdə iştirak ediblər.

Şəhid ailələri və müharibədə iştirak edən, canını Vətən yolunda qoyub qaziyə çevrilən igidlərimizin övladları üçün tədris mərkəzində geniş şərəit yaradıldığını, onlara təmənnaşız təhsil verildiyini qeyd edən G.Hüseynova bu işin davamlı olaraq inkişaf etdiriləcəyini bildirib.

Fiziki qüsurlu istedadlı gənc Turac Babayeva tədbirdə tədris mərkəzinin bacarıqlı əllər dəməyinə müəllim kimi qəbul edilib. Əlil arbasında yaşamasına baxmayaraq, "barmaqları qızıl olan" Turac xanım toxuduğu "Buta" əsərini tədris mərkəzinə hədiyyə edib. Uşaqların ifalarında səslənən mahnı, rəqs və musiqi

nömrələri tədbir iştirakçıları təsirləndirib.

Daha sonra şənlik iştirakçıları təbrik etmək üçün gəlmiş istedadlı ifaçılar Mələkxanım Əsgərova, Günay Oruc və Aylin Ağayeva şən mahnılar ifa ediblər.

Sonda "Çinar" yayımları nəşriyyatının rəhbəri Bəhrəm Orucu tərəfindən bütün uşaqlara hədiyyə təqdim olunub.

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU, "Azərbaycan"

Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu Pakistandan yerinə yetirilən ilk müntəzəm reysi qəbul edib

Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu martın 16-da "Pakistan International Airlines" aviaşirkətinin ilk sərhəmiş reysini qəbul edib. Aviasiya ənənəsinə görə salamlama əlaməti olaraq təyyarə su tağı ilə qarşılıb.

Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunun Mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, bu həftədən etibarən Pakistan aviaşirkəti Kəraçi və Lahor şəhərlərindən Bakıya həftədə iki dəfə uçuşlar həyata keçirəcək.

Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda ilk reys münasibətilə AZAL rəhbərliyinin və "Pakistan International Airlines" aviaşirkətinin iştirakı ilə tədbir keçirilib.

AZAL-ın vitse-prezidenti Eldar Hacıyev çıxışında qeyd etdiyi kimi, yeni marşrut Azərbaycanla Pakistan arasında dostluq əlaqələrini möhkəmləndirəcək. "Gələcəkdə bu marşrut iki ölkənin işgüzar və turizm əlaqələrinin inkişafı üçün möhkəm təməl olacaq, həmçinin Bakı hava limanı vasitəsilə digər ölkələrlə rahat uçuşları təmin edəcək. Perspektivdə AZAL aviaşirkəti həmçinin Bakıdan Lahora uçuşlara başlamağı planlaşdırır", - deyərək bildirdi.

Eldar Hacıyev həmçinin qeyd edib ki, Azərbaycanın bütün hava limanlarında xarici aviaşirkətlər üçün beşinci və yeddinci dərəcəli hava məkanı azadlığı tətbiq edilir. Bu azadlıqlar bütün xarici aviaşirkətlərə Azərbaycan Avropa, Şimali Amerika, Avstraliya və Cənub-Şərqi Asiyanın 40 ölkəsinə uçuşları heç bir məhdudiyyət qoyulmadan yerinə yetirməyə imkan verir.

Pakistanın Azərbaycandakı səfəri Bilal Hayi qeyd edib ki, hava əlaqəsinin başlanması tarixi hadisədir və ölkələr arasında dostluq münasibətlərinin və mehriban qonşuluq əlaqələrinin daha da möhkəmlənməsinə xidmət edəcək. "Bu həmçinin ölkəmizin Azərbaycanla uzunmüddətli münasibətlərdə maraqlı olmasının təkrarlanmasıdır. İki qarşılıqlı ölkə arasında hava əlaqəsi hər iki dövlətin turizm potensialının inkişafına yeni təkan verəcək, Azərbaycan və Pakistanın iş adamları arasında əlaqələri genişləndirəcək", - deyərək diplomat qeyd edib.

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi yanında Dövlət Mülki Aviasiya Agentliyinin direktoru Arif Məmmədov qonaqları salamlayaraq, Azərbaycan-Pakistan münasibətlərinin möhkəmləndirilməsi işində qarşılıqlı fəaliyyətin genişləndirilməsi vacibliyini qeyd edib. O, gələcəkdə iki ölkənin şəhərləri arasında reyslərin sayının artırılacağına ümid etdiyini bildirdi.

"Pakistan International Airlines" aviaşirkətinin baş icraçı direktoru Arşad Malikin sözlərinə görə, reyslərin yerinə yetirilməsi iki xalqı yaxınlaşdırmaq üçün mühüm körpüdür.

"Azərbaycan böyük turizm potensialına malik olan gözəl ölkədir. Hava əlaqəsi ölkəmizi daha da sıx birləşdirəcək və eyni zamanda bütün səhərlərdə, o cümlədən ticarət və turizm sahələrində sahibkarlar üçün yeni imkanlar açacaq", - deyərək qeyd edib.

Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunda "Pakistan International Airlines" aviaşirkətinin ilk reysinin necə qarşılıqlı videoqeydə izləyə bilərsiniz: <https://youtu.be/FczqOcj8MH0>

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ! "AZƏRBAYCAN"

qəzetinə 2022-ci il üçün abunə yazılışı kampaniyası davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik	124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq	62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
3 aylıq	31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə izləşsəniz, redaksiyaya (012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

"ŞUŞA ŞƏHƏRİ DÖVLƏT QORUĞU İDARƏSİ" PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXS Şuşa şəhərində Cənub yaşayış zonası blok-2, 4 ədəd yaşayış binasının tikintisi ilə əlaqədar açıq tender elan edir

Açıq tenderin predmeti: Şuşa şəhərində Cənub yaşayış zonası-11 Blok-02/Yaşayış evi-5/Blok-E (Yeraltı dayanacaq ilə birlikdə), Blok-02/Yaşayış evi-6/Blok-F, Blok-02/Yaşayış evi-8/Blok-H (Yeraltı avtomobil dayanacağı ilə), Blok-02/Yaşayış evi-9/Blok-I 3-5 mərtəbəli yaşayış binalarının tikintisi.

Açıq tender iştirakçılarına təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər. Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Açıq tenderin predmeti haqqında ətraflı məlumat tenderin əsas şərtlər toplusunda verilir. Maraqlanan təşkilatlar iştirak haqqını ödəyərək yazılı müraciət edir və qeydiyyatla alınır. Qeydiyyatla alındıqdan sonra Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Neftçilər prospekti 24 ünvanından əsas şərtlər toplusunu (Azərbaycan dilində) əldə edə bilərlər. Əlaqələndirici şəxs: Kərimli Babək Əyyub oğlu, telefon: (+994) 70 203 05 20

Benefisiarın adı: "ŞUŞA ŞƏHƏRİ DÖVLƏT QORUĞU İDARƏSİ" PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXS

Benefisiarın VÖEN-i: 8600208181
Valyuta: AZN
Benefisiarın bankı: "Kapital Bank" ASC-nin Səbail filialı
Filialın kodu: 200059
VÖEN: 9900003611

SWIFT kod: AIBAZ2XXXX
Müxbir hesab: AZ37NABZ0135010000000001944
Benefisiarın hesabı: AZ34AIBZ380900C9449351435105
İştirak haqqı: 1500,00 manat

Ödənilmiş iştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır. İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- İddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri;
- Tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- Tender təklifi (zərflərin açıldığı gündən qüvvədə olma müddəti 60 bank günü);
- Tender təklifinin ümumi qiymətinin 1 faizi məbləğində təminatın qüvvədə olma müddəti (zərflərin açılış tarixindən sonra) 30 bank günü;
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;
- İddiaçının son bir illəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;

Tender komissiyası

"ŞUŞA ŞƏHƏRİ DÖVLƏT QORUĞU İDARƏSİ" PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXS Şuşa şəhərində Cənub yaşayış zonası blok-1, 4 ədəd yaşayış binasının tikintisi ilə əlaqədar açıq tender elan edir

Açıq tenderin predmeti: Şuşa şəhərində Cənub yaşayış zonası-11 Blok-01/Yaşayış evi-1/Blok-A (Yeraltı dayanacaq ilə birlikdə), Blok-01/Yaşayış evi-2/Blok-B, Blok-01/Yaşayış evi-3/Blok-C, Blok-01/Yaşayış evi-4/Blok-D yaşayış binalarının tikintisi.

Açıq tender iştirakçılarına təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər. Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Açıq tenderin predmeti haqqında ətraflı məlumat tenderin əsas şərtlər toplusunda verilir. Maraqlanan təşkilatlar iştirak haqqını ödəyərək yazılı müraciət edir və qeydiyyatla alınır. Qeydiyyatla alındıqdan sonra Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Neftçilər prospekti 24 ünvanından əsas şərtlər toplusunu (Azərbaycan dilində) əldə edə bilərlər. Əlaqələndirici şəxs: Kərimli Babək Əyyub oğlu, telefon: (+994) 70 203 05 20

Benefisiarın adı: "ŞUŞA ŞƏHƏRİ DÖVLƏT QORUĞU İDARƏSİ" PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXS

Benefisiarın VÖEN-i: 8600208181
Valyuta: AZN
Benefisiarın bankı: "Kapital Bank" ASC-nin Səbail filialı
Filialın kodu: 200059
VÖEN: 9900003611

SWIFT kod: AIBAZ2XXXX
Müxbir hesab: AZ37NABZ0135010000000001944
Benefisiarın hesabı: AZ34AIBZ380900C9449351435105
İştirak haqqı: 1500,00 manat

Ödənilmiş iştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır. İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- İddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri;
- Tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- Tender təklifi (zərflərin açıldığı gündən qüvvədə olma müddəti 60 bank günü);
- Tender təklifinin ümumi qiymətinin 1 faizi məbləğində təminatın qüvvədə olma müddəti (zərflərin açılış tarixindən sonra) 30 bank günü;
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;
- İddiaçının son bir illəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;

Tender komissiyası

Respublika üzrə mart ayının pensiya ödənişi yekunlaşıb

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Dövlət Sosial Müdafiə Fondu respublika üzrə mart ayının pensiya ödənişini yekunlaşdırıb.

Nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr və kommunikasiya şöbəsinin AZƏRİTAC-a verilən məlumata görə, martın 10-da Bakı və Sumqayıt şəhərləri, Ağsəron rayonu üzrə, bu gün isə ölkəmizin digər bölgələrində yaşayan şəxslərin pensiyaları, habelə güzəştli şərtlərlə təyin edilmiş pensiyalar ödənilib.

Vətəndaşlar pensiyalarını onlara verilməsi bank kartları vasitəsilə müvafiq bankların bankomatlarından əldə edə bilərlər.

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar SADIQOV

Ünvan
AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, 11 mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar
Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,
539-72-39,
Məsul katib - 539-43-23,
Məsul katib müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,
Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-66, 539-63-82
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoilustrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Mühasibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1
"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb şöhlənməsi, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sۆylünlənllərllə barabər, dərç üçün gōndərillən digər yazılardakı fikirlər dē Azərbaycan dōvlətlənin mōnəfeyinə uyğun gōlməlidir
Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik qəzet
Tiraj 5685
Sifariş 744
Qiyməti 40 qəpik